

REGYEI NAPLÓ

Matica Srpska

NOVISAD

1p-A.

XXIII. évfolyam

Szubotica, KEDD 1922. november 14.

310. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-1)

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Magyar kulturprogram

A Bánsági Kulturregyesület vasárnapi közgyűlésén elmondotta:
Vinczehidy Ernő dr.

Engedjék meg, hogy egyesületünk hagyományaihoz híven, néhány szót szóljak az elmúlt év tanulságairól és a jövő kilátásairól. Amidőn hagyományainkra hivatkozom, a jogcímet erre egyesületünknek közel negyven esztendő működése adja meg. Ezen idő alatt hol több, hol kevesebb eredményt értünk el, de alapvető célunkat sohasem tévesztettük szem elől. Azt, hogy a még szunnyadó kulturális igényeket fölébresszük, a meglévőket pedig kielégítsük, s mind magasabb színvonalra emeljük.

E hagyományokhoz hívek maradtunk az elmúlt esztendőben is, amidőn a három esztendőnyi kénytelen hallgatás után ujja-éledve ismét megkezdettük működésünket. Az igazgatósági jelentés adatai és felsorolásai keretét alkotják munkánknak. E keret a *létkelő élet valóságával kitölteni, tartalmát keményíteni, gazdagítani, ez volt a jövő évben is ez lesz célja örekezeinknek.*

Nyilvánvaló, hogy a megváltozott viszonyok munkánk módszerét és eszközeit lényegesen befolyásolják. Természetes az is, hogy bizonyos eddóságok, melyek azelőtt rendelkezésünkre állottak, ma hiányoznak. De az már nem természetes, hogy *sajnosan kell nélkülöznünk, legalább ma még, munkánk sikerének egyik lényeges elemét, a magyar közönség egységes, erőteljes támogatását.*

Sietek kijelenteni, hogy a megállapítás semmiképp sem vonatkozik Nagybecskerek város lelkes, megértő s a kultura szükségességétől áthatott közönségére. Itt az a magas kulturális színvonal, az a kulturárság, mely e városnak már nagyanyaink korában is kiváltságos volt, a megváltozott viszonyok mértékét alkalmazva, ma is fenáll. De kint, a vidéken, az év folyamán megfordultam a megye magyar falvainak javarésztében, ha találkoznak is lélekemelő jelenségekkel, *sok helyütt fájdalommal kell nélkülöznünk, ha nem is az együttérzés, nem, az valóban tulságosan keserves lenne s hát istennek arról nincs is szó, — de az együttműködés bátorságát.*

Pedig a hatóságokkal szemben, nem tehetünk kifogást. Sehol sem górdítottak akadályt utunkba, sőt vezető helyeken és néhol a periferiákon is, jóindulattal voltak irántunk. Es mégis. Embereink jórésztben tartózkodók, félnek. Attól tartanak, hogy a hatóságok utólag talán mégis rossz néven találják venni, hogy magyart szervezetbe belépnek.

E mentalitással meg kell küzdenünk. S ha programról van szó, ugy elsősorban e küzdelmet kell annak tekintenünk.

Meg kell értetnünk, hogy *senkit azért hátrány vagy kár nem ér, nem érhet, ha magyarságát azzal vallja, hogy a nemzeti körmevelődés szolgálatába szegődik.* Meg kell magyaráznunk, hogy a kormány, amidőn egyesületünk alapszabályait jóváhagyta, ezzel a ténnyel céljait jogosnak ismerte el s működését védelme alá helyezte. Nyilvánvalóvá kell tennünk, hogy *azon se halóság, se magános, sem szomszéd, sem koma, sem senki nem akadhat, ha a magyar saját nyelvvel és kulturájával kíván itt élni.* Hogy ezt rendjénvalónak, minden sok magyarázgatás és indokolás nélkül, magától értetődőnek tartja mindenki.

E felvilágosító munkában, e léggör mestermentésében számíthatunk valamennyiünk valóságos, tetteges közreműködésére. T. hölgyeim és uraim! De szükségünk van kiváltképen a sajtó támogatására. S itt első sorban a nagy olvasó közönséggel rendelkező *B csmegeyi N pló-ra* gondolok, — melynek kiváló képviselőit itt üdvözölhetjük körünkben. Az a szuggesztív hatás, melyet a sajtó azzal gyakorol, hogy nap nap mellett bevési olvasói elméjébe az általa képviselt eszméket, e téren is meg kell hogy teremje gyümölcsseit, amint nem egy kérdésben már meg is teremtette. Ha most t. vendégeinket és az általuk képviselt bácskai sajtót aposztrofálom, ne méltóztassanak azt a mi Torontálunkkal szemben való csuf haládatlanságnak bélyegezni. A Torontál egyesületünk érdekeit, céljait már alapítása óta, nemzedékeken át annyi hűséggel és szeretettel szolgálta, hogy velünk szinte egybeforr és őt a Torontált már nem is tekintjük rajtunk kívül állónak.

T. közgyűlés, a Bácskáról szólva szabadon meg egy gondolatot érintenem, melyet talán a bácskaiakkal közösen valósíthatnánk meg. Gondoljunk arra, hogy *ha az a földmítő magyar, aki itt a Vajdaság területén él, közvetlen érintkezésbe kerülne egymással, bármilyen kulturális szervezkedés formájában, micsoda eredményeket érhetnének meg.* Lehetetlen, hogy annak jótékony hatását ne éreznék meg elsősorban mi, magyarság szempontjából gyengébb Bánd, hogy ne érezné meg az egész magyarság és hogy ne érezné meg az egész állam. Az állam, melynek érdeke, hogy kultura nélkül gazdagabb legyen, s mely valóban nem zárkózik

el attól, hogy a magyar kultura termékenyítő erejét a maga számára igénybe ne vegye.

T. Hölgyeim és Uraim! Befejezem mondanivalóimat. Csak még egyet kívánok ismételtlen leszögezni:

Mi magyar nemzeti kisebbség, becsülettel loyaltással alkalmazkodunk azon feltételekhez, melyek között élnünk kell. Mi tiszteletben kívánjuk tartani az állam nyelvét s annak minden törvényes előját. Mi tiszteletben kívánjuk tartani az állam jellegét adó szerb és a hozzá hasonlóan nemzeti kisebbséget képező német testvéreink kulturáját. Hísz az azon terület, hol legközelebb férhetünk egymás lelkéhez, s hol

legkönnyebben megérthetjük egymást.

De bármennyi tárgyilagossággal, bármennyi rokonszenvvel kísérik is a testvéreink kulturális munkáját, újra meg újra lelkeinkbe kell vésnünk, hogy *tul minden tárgyilagosságon jogosult sőt kötelező azon szent elfoglaltság, amelyre a saját kulturánknak s a kultura kifejezőjének, gyönyörű nyelvünnek tartozunk.*

Az egyházak megkövetelik hivatástól, hogy hitüket cselekedeteikben is vallják. Nekünk a magyar kultura és nyelv hitvallóinak is cselekednünk kell és nem szabad visszaradnunk az áldozatoktól sem.

Kész a jugoszláv-görög megegyezés

Nincsics külügyminiszter nyilatkozata a parlamentben a Görögországgal kötött kereskedelmi szerződésről

Beogradból jelentik: A parlament hétfői ülését délután 5 óra körül nyitotta meg Lukinics elnök. A formalitások elintézése után

Nincsics külügyminiszter választotta Csirkovic (rad.) kérdésére a *Politsz* görög miniszterelnökkel kötött megegyezésről. Elmondotta Nincsics, hogy *megállapodt a kereskedelmi szerződésről kezdendő tárgyalásokban, a Szaloniki-i kikötő kérdésében és a nemzeti kisebbség kölcsönös védelméről folytatandó tárgyalásokban.*

Csirkovic a válasszal nincs megelégedve, mert nem jött létre végleges megegyezés a Görögországban élő 350 ezer főnyi szerb lakosság ügyében.

Válaszolt Nincsics külügyminiszter Radovics Andra (dem.) kérdésére is a Murántuli határmegállapítás ügyében. A bizottság munkáját Nincsics közlése szerint, az

SHS. államra kedvező eredményt nyel végződött. Radovics a választ tudomásul vette.

Ezután áttértek a napirendre, a hadikárpótlásokról szóló törvény tárgyalására. *Moskovjevics* földműves párti másféltóra beszédben támadja a kormány és a bizottság javaslatát, *miközben a terem szinte teljesen kiürült.* Azt javasolja, hogy a földműves párt tervezetét fogadják el. Követeli, hogy az igazságügyminiszter adjon szavot, mennyi pénz van még a hadikárpótlási alap számlájára és meddig elég az a pénz.

Markovic igazságügyminiszter bár jelen volt az ülésen, nem válaszolt azonnal a felszólításra, mert a vita végén fog az összes szónokoknak válaszolni.

Az ülés háromnegyed 8 órakor ért véget, a vitát kedden délután 4 órakor folytatják.

Ismét veszélyben a radikális-demokrata koalíció

A törvényhozó bizottság hétfői ülésén majdnem felborult a kormánytámogató két párt szövetsége

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság hétfőn délelőtt megkezdte a tisztviselői törvény részletes vitáját. *Az ülésen a demokraták váratlanul a kormány ellen fordultak,* ami politikai körökben nagy föltűnést keltett és kedvezőtlen jelnek tekintik a választ békés lebonyolítására.

Angeljics Pavic képviselő ugyanis aki legutóbb a horvát blokkot tolytatott tárgyalásaival keltett nagy föltűnést, a második pont tárgyalásánál az SHS. megjelölt helyett a jugoszláv szó használatát ajánlotta. A szavazásnál ez az indítvány 7—6 arányban megbuott. Az egész szavazás ellenben 14—14 arányban kapott szavazatokat, úgy, hogy a kormány javaslatát a házszabályok szerint

tulajdonképpen elvetették.

A vita folyamán *Trifkovic* (rad.) miniszter szemére vetette a demokratáknak, hogy éppen abban a pillanatban, amikor a demokraták és radikálisok között tárgyalások folynak a koalíció további föntartásáról, tesznek kísérletet a koalíció fölrobbantására. *Autonovics* (dem.) erre rendkívül éles hangon válaszolt, majd *W der* is és heves összeszólalkozások folytattak le a bizottság demokrata és radikális tagjai között.

Mielott a törvényhozó bizottságban ilyen összeütközések voltak a két kormánypárt között, a pártok kiküldött háromtagú bizottságai folytatták tanácskozásiakat és létre is jött a megegyezés a koalíció további együttműkö-

désre nézve. A megegyezés szerint a koalíció még a következő törvényjavaslatok tartózkodásáig együtt marad: hadikárpótlások, rokkanttörvény, tisztviselő törvény, agrártörvény, földmives hitelkés és ha idő marad, a kerületi fősztás reformja is.

Szubotica ünnepe

Subotica város hétfőn ünnepelte a szerb hadsereg bevonulásának negyedik évfordulóját. A felfüggesztett városban minden munka szünetelt, az ipartelegeken nem dolgoztak, az utcák zárva voltak, az Alexandrova-utcán pedig színes transzparencsok hirdették az ünnepet.

Hétfőn délelőtt féltkor valamennyi felekezeti templomában ünnepi istentisztelet volt, amelyen a katonai és polgári hatóságok vezetői, a közhivatalok, testületek és egyesületek képviselői, valamint a tisztikar tagjai teljes számban megjelentek. A görögkeleti templomban Kopisza Ildikósz tartott beszédet. Az egyházi szertartás után a hatóságok vezetői a tisztikarral együtt a 34-ik gyalogezred kaszárnyájába mentek, ahol tábori mise keretében ünnepi kálisszélés volt, majd Svábics alezredes, ezredparancsnok tartott beszédet. Az istentisztelet után a tisztikaszinóban ünnepi dejeuner volt, amelyen a tisztikarban számos meghívott vendég jelent meg. Az uzsonnán több felkészítő hangzótól. Délután 4 órakor a gyalogsági lakatnyában nagy közönség előtt szépen sikerült katonai játékok voltak.

Hétfőn este a szerb Nőegylet a városi színház termében magasnívójú színelőadást rendezett. Az előadást táncmulatság követte.

Kedden a cseshiszlóvak tanítónők hangversenye lesz az ünnepek befejezése. A vendégek a délelőtti vonattal érkeznek meg Novisadról. A város ünnepléses fogadtatást készít elő számukra és tisztelatlukre a Beograd-szállóban ebédet és vacsorát rendez. A hangversenyt este nyolc órakor tartják meg a Városi Színház termében.

Kinos botrány

a novisádai katolikus kör mulatságán Császár Géza a Dölbácska munkatársra kitéssékkelte a zsidó vallású vendégeket

Novisadon, a katolikus körben minden szombatban este a kör tagjai társasestélyt rendeztek, amelyre a kör tagjai vendégeket is vihetnek magukkal. A mulatságon megjelent több zsidó fiatalember is, köztük Vig Illés novisádai kereskedelmi alkalmazott, aki nagyobb társasággal jött, Egyszerre csak odalépett hozzá egy ur és így szólt:

— Maga zsidó?
— Ha nincs eliene kifogása, felelte Vig.

Erre az illető ur az ajtóra mutatva mondta:

— Itt zsidók számára nincs hely. Azonnal távozzék!

Ugyanakkor odalépett Vig Illéshez Császár Géza, a Dölbácska című novisádai újság egyik munkatársa és durván felszólította, hogy hagyja el a termet.

Vig — el akarva kerülni a botrányt, — távozni akart, de barátai nem engedték.

Vig erre ott maradt, sőt felkért egy leányt táncra.

Amikor azok, akik távozásra szólították föl, látták hogy Vig nem hederít a kitéssékkelre, sőt táncol, odamentek hozzá és ráförmedtek:

— Megmondjuk már, hogy mehet. Császár Géza pedig ezt mondta durva hangon:

— Talán most már hazamegy!! Vig erre elment. Császár az ajtóig kísérte és ott utána köpött.

Amikor Vig Illés így kitéssékkelte a szintén vendégeként ott tartózkodó Schossberger szabályi kereskedőhöz Lép-tek Császár Géza és Pucics Ottó a Dölbácska egy másik munkatársa és őt is felszólították, hogy azonnal távozzék. Ugyanezt tették Nyári Lajos villamosvasuti hivatalnokkal is, aki azonban erőlyesen szembeállt az őt inzultálókkal és ez a körülmény akadályozta meg, hogy tetlegesség fejlődjék.

A termet azonban ez a két utóbbi vendég is elhagyta.

Az eset városzerte nagy feltűnést kelt. Nem valószínű, hogy a novisádai Katolikus kör vezetősége, amelynek tagjai sorában az ottani magyarság köztiszteletben álló előkelőségei is helyet foglalnak, azonosítja magát a két értelem botrányhajtóhoz ostoba fellépésével.

Ezekkel a kinos és bádolatlan tempókkal veszélyeztetik az ottani magyarság egységét, mert jogos elkeseredést keltenek a novisádai magyarság másval-

lása részében. Császár Gézának egybélent a pécsi megszállás alatt is meggyült már a baja a rendőrséggel nyilvános helyen okozott éjszakai botrányáért. A jelszavak között két évvel ezelőtt került, illetve emigrált Pécsről Novisadra. Pécssett a Pécsi Újság című obskurus lapot szerkesztette. Ebben a lapjában erősen támadta azokat, akik Pécssett a megszállás meghozzásbítását kívánták. Császár — ennél többet — azt követelte, hogy Pécsset szakítsák el végteljesen Magyarországtól és kebelezzék az S. H. S. allamba. Ezt a nagy buzgalmat a megszálló hatóság is megelégette, és megvonta addig anyagi támogatását a lapjától, amely aztán diestelen véget ért. A Pécsi Újság volt az, amely a megszállt Bácskai Hirlap két szerkesztőjét alaplatlanul iredentizmussal vadolta. A denuciálás miatt a két szubotici újságíró félévig ült ártatlanul vizsgálati szobában s a Bácskai Hirlapot a denuciálás következtében be is tiltották.

Beogradban vannak a horvát blokk szálláscsinálói

Laginja volt bán tárgyalásai

Beogradból jelentik: Laginja volt horvát bán, a horvát blokk Beogradba küldött előfutárja vasárnap délután Protics Sztójárnál folytatott hosszabb tárgyalásokat. Elsősorban arról a helyzetről beszéltek, ami akkor állna elő, ha a blokk képviselői előjönének Beogradba. Hétfőn délelőtt a klerikális párttal tanácskozott Laginja a horvát kérdéstről és a blokkal való parlamenti együttműködésről.

Délután a külügyminiszteriumban vett részt egy konferencián Laginja, aki, mint ismeretes, tagja az olaszokkal tárgyaló bizottságnak. Az ülésen Nincsić, Nestić Lyuba és több szakértő vett részt és elsősorban Fiume kérdéstről tárgyaltak. Az ülés után Laginja azonnal vissza utazott Zagræbba. Elutazása előtt egy újságíróknak kijelentette, hogy nem volt meg-

bizása a blokktól politikai tárgyalásokra.

Hétfőn délután a zagrebi gyorsal, amelynek ezuttal csekély óra késése volt, megérkeztek Beogradba a horvát blokk hivatalos képviselői: Drinkovics Máté, Prádnec és Konyovics. Már a délután érintkezésbe léptek a politikai körökkel, elsősorban a demokratapárttal azokkal a horvát tagjaival, akik elégedetlenek a kormány politikájával. A tárgyalások bevallott célja a blokk parlamenti bevonulásának előkészítése.

Beogradban olyan hírek voltak elterjedve, hogy Pasicsnak már a zsebében volt a királyi kézirat arra az esetre, hogy ha a horvát blokk váratlanul megjelenne a parlamentben, azt azonnal feloszlassa. A „Novosti” megállapítja, hogy ezek a hírek minden alapot nélkülöznek.

A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület ünnepi közgyűlése

Beszámoló a bánsági kulturális munkáról — Előadás a magyar népdal történetéről

Felejthetetlenül emlékezetes ünnepség keretében tartotta meg a Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület az évi közgyűlést. Ez az egyetlen, az itt élő magyarság egyetlen dolgozó kulturszervezete, példát és utmutatást ad arra, hogy a megváltozott viszonyok közt is hogyan lehet eredményes kulturális munkát végezni még akkor is, ha semmi más segítő eszköz sincs, csak a magyarság szeretete és a törhetetlen, lelkes munkaködv. Az egész s már majdnem negyven év óta fennálló egyesületnek alig van annyi vagyona, amennyit egy bácskai magyar ur egy éjszakai mulatságon gyakran elkölt s az egyesület mégis él, mégis dolgozik, s lakadhatatlan munkával építi fel az összeomlás romjaiból a magyar kultúra épületeit.

Vasárnap délben a nagybeszekerki kaszinó dísztermében tartotta meg az egyesület közgyűlést.

Mara Jenő dr. titkár olvasta fel nagy gonddal összeállított titkár jelentését. Négy évi kényszerű létenséggel után kezdődött újra az a munka, amiről a titkár jelentés beszámol.

Az Egyesület magyar könyvtárát ez évben újra megnyitotta.

Kulturális munkát rendezett Balassi—Csokonai—Petőfi emlékére,

Dante-ünnepélyt tartott, ismertette a modern magyar irodalmat.

Továbbképző tanfolyamot szervezett mely hat héttig tartott s melynek 55 állandó hallgatója volt. A tanfolyamon Farkos Géza dr. az emberi művelődés történetét adta elő, Marion—Sándor a mezőgazdasági alapismeretekről beszélt, Gritur György „Technikai kérdések”-ről tartott előadást, Feldmár Alfréd a gazdasági alapismeretekről adta elő.

Főlétszette az Egyesület vidéki fiókjait. Huszonhat helyen indult meg a felkészítők munkája, tizenhat helyen (Törökbecsén, Torontálvásárhelyen, Örményházán, Magyarpáden, Tordán, Torontáloroszin, Szajánon, Tiszaszentmiklóson, Magyarcseregyén, Itvamonon, Székelykevény és Temeskubinban) pedig új fiókokat szerveztek.

Műkedvelő előadásokat is rendezett az Egyesület Törökbecsén, Szajánon, és Tiszaszentmiklóson, mindennél szép sikerrel.

A nagy tetszéssel fogadott titkári jelentés után Vinczevidy Ernő dr., nyug. vármegyei főjegyző, az Egyesület igazgatója mondotta el azt a beszédet, amelyet a mai szününk vezetőhelyén közlünk. Ez a beszéd, mely egyszerű dokumentuma Vinczevidy Ernő kivételes kulturázottságának, egyszerű tanultságának, át-

lógó szempontjainak s vezetői hivatottságának, rendkívüli hatást tett hallgatóira.

Utána véget ért a közgyűlés s következett a matiné.

Juhász Ferenc hirlapíró a magyar népdal fejlődéséről tartott rendkívül élvezetes előadást. A gondosan összeválogatott anyag, a széles tárgyismeret s a pompás előadás rendkívül hatást keltenek. Az előadást ének és zeneszámokkal illusztrálták, amelyekben Fűh! Nándorné, Spira Károly, Gáldé Vendél, Lang Inre s a Wünngei József által vezetett kar nagy sikert arattak.

A közönség zsufoóság megöltötte a Kaszinó nagy termét s hálásan tapsolta a szereplőket.

A régi Szubotica

Dr. Ivics Alexa egyetemi tanár előadása Szubotica történetéről

Ivics Alexa dr., a szubotici jogifakultás tudós tanára, vasárnap délután az Arany Bányás-szalloda termében nagy és előkelő közönség előtt tartotta meg azt az előadást amelyre a városi tanács kérte fel.

Az előadáshoz az a cikk szolgáltatja az impulzust, melyet Szubotica város történetéről, dr. Ivics Alexa egyetemi tanárral való beszélgetés alapján, a Bácsmegyei Napló közölt.

Dr. Ivics tanár előadásának tárgya a szerbek története volt Magyar-, Horvát- és Szlovén országokban s főleg az azokat az eseményeket, amelyek Szubotica város történetével állanak összefüggésben.

Az előadás alapgondolata az volt, hogy a szerbek befejezték az államalkotás munkáját s most a kulturális feladatok megoldását kell célul kitűzniük.

Az előadás bevezető részében változtatva Ivics tanár a szerbek helyzetét a törökök inváziója alatt Európában és kifejtette, hogy a szerbek kulturális és politikai életét a 130 éves török invázió tette tönkre.

Azután érdekes képet fest dr. Ivics tanár a török hódítás módszereiről és az egyes népek magatartásáról a hódoltság idejében. Míg egyes népek, mint a bolgárok, Bosznia népe, minden ellentállás nélkül megadták magukat a sorsnak és szinte megszüntek mint önálló népek, addig a szerbek százharminc évig harcoltak a hódoltság ellen és midőn megtörtént a kecszovói-pölci (rigómezi) véres és döntő csata, még akkor sem adták föl a harcot, hanem még 110 évig tovább harcoltak az ellentállást. Ennek az ellenállásnak két formája volt.

Az egyik az volt, hogy a szerb nép egy része Magyar-, Horvát- és Szlovén országokba vándorolt és a határmenet telepedett le, ahonnan a törökök folytonos betöréseit folytán az ottani lakosság elmenekült.

A védekezés másik formája pedig az volt, hogy az otthonukban maradt szerbek, nagy véráldozatokkal, folytonos felkeléseket szerveztek a török uralom ellen.

Az osztrák és magyar uralkodók tárt karokkal fogadták a bevándorolt szerbeket, akik víztől védelmestek az országok határait a törökök ellen. Több kéziratot intézett Hunyadi Mátyás a szerbekhez, a melyben vitőzségükért várakkal, falvakkal ajándékozta meg őket.

Igy nagy adományokban részesült Vuk Brankovics, Jovan Brankovics, Laki-Bakity Pál, aki kapta Lak, Győr, Szombathely, Pápa, Rár, Szaszin, Jánosháza és Hédevár, részben megerősített várakat, részben szabad városokat. Balentics Stevó kapta Solymost, Lippát, Gyulát és Bescsét. Balentics Stevó származéka a mostani báró Bálinti család.

Ezután áttért az előadó Subotica város történetének az ismerettségére és ennek keretében beszélt Cár Jován Nenáról és Vrbic Subotáról.

Az előadás tárgyának ezt a részét már kimerítően ismertették dr. Ivics Subotica történetéről szóló beszélgetése alkalmából.

Ezután arról szölt az előadó, hogy a szerbek most, amikor az államalkotás munkáját befejezték, teljes erővel hozzáfoghatnak a kulturális feladatok megoldásához. A német, osztrák és magyar tudósok, akik az évszázadok előtti múlt felderítésére óriási munkát fordítottak az Egyiptomban, Babilonban ásatásokat végeztek, a 200-300 év előtti multura mesterséges sötétségben bolygottak. Ezt a sötétséget eloszlatni képezi a kifejtendő kultúrunka legközelebbi célját.

Az érdekes és értékes történelmi adatokkal bővelkedő előadást nagy tetszéssel és tppsal fogadták és melegen ünnepezték a tudós előadó.

A pap és a papné támadói

Izgalmas kaland a sötét utcán

Novisadról jelentik: Milics Tósz szállási görögkeleti plébános szombat este 9 óra tájban, feleségével és Milosavljevic főesperessel a Futaki-uton haladt amikor eléjük toppant egy ember és Milosavljevic főesperest megtámadta. Durva szavakkal közelített a főespereshez és öklét fölemelve, meg akarta ütni.

Milics plébános, aki nagy testierejű ember, védelmére sietett a megtámadott főesperesnek és a támadót mellen ragadva, arcul ütötte. Erre dalokalós támadt, amely azzal végződött, hogy a nagyerejű Milics támadóját földre teperte.

Milics és társasága ezután tovább folytatta útját. Milosavljevic főesperes elvált Milicstől, aki feleségével hazafelé tartott.

A Ruzsics-utca sarkán, a nagy sötétségben hirtelen eléjük toppant az előbbi támadó és mielőtt Milics megakadályozhatta volna, kést döfött Milicsnek oldalába. A támadó ezután rögtön elfutott, a plébános utána, hangosan kiáltozva, hogy fogják meg.

Egy matrózkilsejű ember jött a menekülővel szemben, akit egy pillanatra feltartóztatott, de rögtön ismét elengedett. Ez a körülmény a matrózt is gyanussá tette, főleg azért is, mert szintén futásnak eredt.

A plébános elől futó embert az utcán összeszaladt járőrelők elfogták és a rendőrségre vitték.

A rendőrségen Balaton Sándor munkásnak monddta magát, de tetteről megtagadott minden felvilágosítást.

Az elmenekült matrózt is kinyomozta a rendőrség és elfogta, az illetőt Marin-kovics Radojenak hívják.

Fegyveres utonállók

Ujra kirabolták a cetinjai postajáratot

Szarajevóból jelentik: November 12-én este 9 óra körül Cetinje közelében ismeretlen rablók megtámadták a postaautomobil, amely Cetinje felé volt utban. Miután megállították az autót, halálos fenyegetésekkel a sofőrt, a kalauzt, a listérő eserdőt és az utasokat leszállásra kényszerítették. Ezután átvizsgálták a posta-küldeményeket, de csak a pénz-küldeményeket vették el, a többi nem bántották. Az utasoktól elszedték pénztárcáikat s mint-hogy nem akartak megmotozásokkal sokat bajlódni, rájuk parancsoltak, hogy vessék le ruháikat. Ez meg is történt. A ruhák összeszedése után kereket oldottak.

A posta automobil csak jóval fiz óra után tudott bevergődni

Cetinjébe, ahol a szó szoros értelmében levették a kereket és kifosztott utastársaság azonnal jelentést tett a rendőrségen.

Montenegro legfontosabb köz-

Azangorai béke delegáció megérkezett Lausanneba

Izmet pása visszautasította Poincaré meghívását

A lausannei békekonferencia előkészületei foglalkoztatták a nagyhatalmakat és a szövetséges hatalmak kormányait. A tanácskozáskor a konferencia előkészítésére, Poincaré felkérte az angol kormányt, hogy november 13-ikára küldje el képviselőit Lausanneba a keleti konferencia alakuló értekezletére. A tényleges ülések 20-ikán kezdődnek. A közbeszó időben Poincaré, Lord Curzon és Olaszország képviselője, valószínűleg maga Mussolini, megbeszéljük követendő eljárásukat. Hír szerint Anglia és Franciaország között a megkövetendő szerződés tekintetében teljes az egyetértés.

Az angol kormány felkérte Franciaországot, hogy az egyező dokumentálása végett küldjön csapatokat Konstantinápolyra. Franciaország ez tekintetben még nem döntött.

A nagyhatalmak megegyezése szerint Karagacs városa valószínűleg visszakerül Törökországhoz és felgőntlenül megszüntetnek mindennemű katonai be rendeződést a tengerszorosokban.

lekedési utvonalan az utóbbi hónapokban ez már az ötödik eset, hogy a posta autót kirabolták. A hatóságok erélyes rendszabályokra készülnek a vidék megtisztítására.

Az angorai béke delegáció Izmet pása vezetése alatt szombaton megérkezett Lausanneba. A lausannei francia főkonzult üdvözölte az angorai békeküldöttség fejt, majd értesítette, hogy Poincaré szívesen látna, ha Párisba utaznék, hogy ott a konferencia előtt megbeszéléseket folytasson vele. Izmet a meghívásra röviden azt válaszolta, hogy Lausannet szemelték ki a békekonferencia színhelyül és ebben a pillanatban nem tudja, hogy miről tárgyalhatna Párisban. Később az angorai külügyminiszter fogadta a berni francia diplomáciai ügyvivőt, aki a francia kormány nevében részletes közléseket hozott számára. Izmet pása telefonon érintkezése lépett Periz bejeli, Angora párisi képviselőivel, akik Lausanneba hívták. Magához rendelte továbbá az angorai kormány római megbízottját is.

A görög delegáció vasárnap érkezett meg Lausanneba, amelynek vezetői Maklamanosz londoni követ, Demant, a népszövetség görög képviselője és Venizelosz.

A király megbocsátott György hercegnek

A herceg engesztelő levelet írt a királynak, bocsánatot kért eddigi magatartásáért

Beogradból jelentik: Vasárnap délután a minisztertanács ülést tartott, amelyen elsősorban György herceg ügyével foglalkoztak. Papis miniszterelnök és Markovics igazságügyminiszter beszámoltak az udvarban szombaton délután tartott konferencia eredményéről. Rövid vita után elhatározták, hogy két javaslatot terjesztenek a koronatanács elé:

vagy nyilvánítsák György királytól orvosi vélemény alapján kedélybetegnek és rendezzenek be számára szanatóriumnak egy kastélyt akár Bélyén, akár Bledben, — vagy pedig az udvari statumok 20. §-a alapján zárják ki örökre a királyi családból.

Az új királyi palotában a királyi elnöklete alatt vasárnap délután hat órákor összeült az udvari tanács, amelyen az összes tagok jelen voltak, kivéve Lukinics házelnököt, aki a vasárnapi napot családi ügyben Suboticián töltötte. A koronatanácsról a kormány a következő kommunikét adta ki: Öfelsége a királyi elnöklete alatt vasárnap 18 órákor az udvari tanács ülést tartott Ö királyi Fensége, György kérdésének rendezésére. Határozathozatal előtt ismertették azt a levelet, amelyet Öfelsége György királyi Öfelségéhez, a királyhoz intézett és amely így hangzik:

Sandra,
sajnálom eddigi lépéseimet, a melyekkel valótlanságokra támaszkodva, igazságtalan sértésekkel illettelek Téged, mint a Csaldát és az állam fejt, amivel hibáztam a Statumok rendelkezési ellen, amelyek megam is adrtam. Ennek folytán kérek, hogy mindazt, ami eddig történt, add át a felelősné és légy meggyőződve, hogy a jövő-

ben teljesíteni fogom mindazokat a kötelességeket, amelyeket a Statumok aláírásával ellogadtam, mint a Csaldát összes többi tagjai is.

Gyorgye.

Öfelsége György királyi e nyilatkozata után a koronatanács elhatározta, hogy a dolgok lye tén állása mellett semmiféle határozatot sem hoz.

A „Vreme“ értesülése szerinti néhány napos közvetítő tárgyalások előzték meg ezt a megoldást. A király nagylelkűen mindent megbocsájított György hercegnek, visszavonta rendeletét, mellyel husz hónapra kizárta Györgyöt az udvarból és megvonta föle az udvari szállító eszközök használatát és Nisbe jelölt ki számára lakást.

György herceg ismét megkapta apaságát és a civilizációt megjelölő pttelök, Beogradban kap rangjához méltó lakást, fogatokat és autót, és mindazokat az előjogokat, amelyek a királyi család tagjait megilletik.

Dimitrije patriarcha, akinek nagy része volt a fivérek kibékítésében, levelet intézett György herceghez, amely a következőképen szól:

Fenség,
a mai napon elutazom Karlov-cére és így nincsen idóm arra, hogy személyesen mondiak köszönetet Önnek hazulias viselkedésért. Öfelségéhez intézett testvéri szellemből fakadt levelem mely benyomást tett mindenütt hazánkban. Mi, a barátai, akik ismerjük Fenségedet, vártuk is, hogy így fogj eljánni.

Dimitrije szabi patriarcha.

Beogradban általános örömet kelteit, hogy a kinos affér, amelynek már-már súlyosabb természetű fejleményeitől tartottak; a megbocsátás és a kiengesztelődés jegyében szerencsésen befejeződött.

Agyonverte az apja támadóját

Halális végű verekedés Hajdudjárson

Kiss Mihály hajdudjárasi lakos életével fizette meg azt a régi igazságot, hogy a botnak két vége van.

Szombaton este történt, hogy Kiss Mihály Veres Mihály hajdudjárasi lakost, hazamenetkor az utcán megtámadta és felpofozta, majd késő este Veresék házához ment a sógorával egyetemben és ott, Veresék saját otthonában támadt bottal Veres Gáspárra, akit botjával úgy megütött, hogy összetörte állkapcsát. Erre Veres Mihály apja védelmére sietve, botot vett kezébe és fejbeverte Kiss Mihályt úgy, hogy az rövid időre rá meghalt. Hulláját a bajai uti temetőbe szállították, ahol a törvényszéki orvosok megejtették a boncolást.

HIREK

— Nincsiacs szerdán utazik Lausanneba. Beogradból jelentik: Nincsiacs külügyminiszter hétfőn délután kihallgatáson jelent meg a királynak, akinek elsősorban a keleti kérdésről referált. Nincsiacs szerdán délután utazik el Lausanneba Milanovics nevű titkárával.

— Kavarodás a prágai követ körül. Beogradból jelentik: Vonyák prágai jogászlv követ ügyéből a kmet-párt kabinetkérdést csinált, miért is valószínűleg egyelőre csak hosszabb szabadságra küldik. Más verzió szerint rendelkezési állományba helyezik.

— A vajdasági jegyzői állások betöltése. Novisadról jelentik: A vajdasági jegyzői állások betöltése ügyében a radikális és demokrata párti képviselők kedden a helyügyminiszterium BBB. ügyosztályában értekezletet tartanak.

— Magyaráevics Milán feleségének tragikus halála. Szarajevói Karlovicról jelentik: Magyaráevics Milán, a szubotici törvényszék elnökének felesége, vérmérgözést kapott és meghalt. Tragikus halála nagy részvétet kelt.

— Spahók tárgyalásai. Beogradból jelentik: Hétfőn délután Spaho Mehmed hosszabb tárgyalásokat folytatott Prottesal, különösen a szombati titkos ülések incidensei ügyében. A muzulmánok különben az időben sokat tárgyalnak a klerikálissal és közös akciók ügyében.

— Hamis valódi bankjegyeket loptak. Zagreből jelentik: A litografiai intézetből, ahol a 25 parás bankjegyeket nyomtatják, nagymennyiségű hulladék bankjegyet akartak a papírgyárba átszállítani, hogy ott újból feldolgozzák. Mint-hogy azonban az ellenőrző bizottság korábban eltávozott, a munkások felfeszítették a ládát és az iveket szétvágva, a lopott bankjegyeket forgalomba hozták. Amikor a rendőrség az esetről tudomást szerzett, azonnal elkobozta a maradék iveket, azonban a munkások akkorra már sok bankjegyet a forgalomba hoztak. Az így forgalomba került hamis bankjegyek mennyiségét még nem lehetett megállapítani, csak annyit tudnak meg, hogy a ládába 4 millió korona értékű egykoronás bankjegy volt. A vizsgálat erélyesen megindult.

Dr. Mezey István orvost rendelőjét megnyitotta. Belgyógyászati rendelés. Férfi és női nemi betegségek modern gyógykezelése. Rendel: d. e. 8-11. és d. u. 3-5-ig. Subotica, Cara Dušana-ut. 6. (Vass Adámossal szemben.) Telefon: 695.

SPORT

Ujból a Sand a bajnokság első helyezettje

Megkezdődött a Sztójkov-bűnpör tárgyalása. Somborból jelentik, hogy a sombori törvényszék kedden reggel 9 órakor kezdődött meg Sztójkov Mózes volt bács megyei alispán és büntársai ismert bűnpörének tárgyalása, Mativócs Sándor törvényszéki elnök vezetésével. A vádat Kupuszarevics Mihály ügyész képviseli. A tárgyalási terem zsúfolásig tölve van sombori és környékbeli hallgatósággal. A főtárgyalásra a törvényszék háromszáz jegyet bocsátott ki. A beidézett minjegy hatvan tanu kivétel nélkül megérkezett. Az első tárgyalási nap kedden délelőtt Sztójkov kihallgatásával kezdődött.

Csudálatos harcmodor. A beogradi Preporod a következő susáki táviratot küldi: — Zanella tímei hiveinek a fascisták erőszakkal ricinus olajat adnak inni. Ez a fascisták nagyon kedvelt eszköze ellenfeleikkel szemben.

Száznolcvan milliós arany-csempészs. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség 180 milliós aranyvaluta csempészet ügyében folytat nyomozást. Az aranyat részben Németországba, részben Romániába csempészték ki. Az ügybe állítolag 500 kereskedő van bekezeve. — Eddig letartóztatták Braun tőzsdeügynököt és Köves Gyula utazót.

Az osztályorszájáték szombati húzása. Lepedát és Jovanovics az osztályorszájáték subotocai főeljárásaitól által eladott sorsjegyek közül a következők nyertek: 2818 800 844 819 869 4529 545 583 576 (500 dinár), 5022 092 7203 (500 dinár), 249 542 572 280 8444 490 044 9822 906 (500 dinár), 884 897 868 890 13094 0461 264 008 (1000 dinár), 16197 177 18322 600 619 22087 (2000 dinár), 079 23816 875 (500 dinár), 25039 044 27272 499 487 274 491 (500 dinár), 277 488 (500 dinár), 28370 354 33729 34660 694 (4000 dinár), 36164 37024 059 (500 dinár), 38012 (500 dinár), 768 729 (500 dinár), 015 (500 dinár), 40555 580 41950 42832 815 856 46266 47899 908 941 933 975 995 18315 396 49750 741 50729 (2000 dinár), 78879 871 892 828 79975 481 486 724 942 759 991 978 (500 dinár), 80724 82706 83909 398 85684 613 87108 160 178 88125 89033 068 100 92045 (500 dinár), 001, 102 122 93011 069 001 (500 dinár), 075 063 94409 369 (500 dinár), 388 (500 dinár), 96581 584 98740 (500 dinár), 746 761

D'Arin Zacharia hangversenyének programja. A kiváló orosz operacének szereda esti hangversenyének programja a következő: 1. Meyerbeer: Ördög Róbert hívó dal; 2. Dargomizsi: Nyvniak ária; 3. Musorski: Ének a bolháro; 4. Dellibsi: Stancák a »Lakmé-ből«; 5. Rossini: Szவில்ლი borbély; 6. Rahmani-ov: Krisztus feltámadása; 7. Gounod: Faustból; 8. Schumann: Két gránátos; 9. Gounod: Rondo (Bordal); 10. Kone-mann: Orosz ballada; 11. Halévy: Zsidó; 12. Clon anya (héber zsargonban). A zongoránál Racha Reue zagrebi művész ül. A hangverseny iránt városszerre nagy az érdeklődés.

TŐZSDE

Novisadi terménytőzsde, Nov. 13. Az irányzat változatlan. A mai jegyzések a következők: Buza 357.50, Arpa 250, Zab 250, O-tengeri 297.50, Szárlított tengeri 262.50, Liszt: 0-ás 525.
 Beograd, Nov. 14. Zárlat: London 277.40—274.70, Páris 401—397, Newyork 61.50—60.50, Milano 274.50—271.50, Prága 201—197, Berlin 0.85—0.75, Bécs 60.91—60.86, Bukarest 41.60—39.60, Budapest 2.645—2.565.
 Zürich, Nov. 14. Zárlat: Berlin 0.06875 (0.0675), Holland 214 (214), Newyork 546.75 (546.75), London 21.41 (24.30), Páris 34.85 (35.15), Milano 24.65 (24.15), Prága 17.35 (17.50), Budapest 0.22.50 (0.22.75), Zagreb 222.50 (2.25), Bukarest 3.50 (3.42), Varsó 0.0350 (0.0375), Bécs 0.0074, Bélyezett 0.0076 (0.0074—0.0076).
 Budapest, Nov. 14. Zárlat. A devizapiótszág jegyzések: Dinár 36, Lei 15, Milano 108, Páris 158, Prága 77, Zagreb 9.

Sand—Concordia 16:0 (8:0). Amilyen nagy meglepetést keltett a múlt héten a Sandnak a Bácskával szemben szenvedett 7:2 gólarányt veresége, ugyanolyan szenzációként hatott sportkörökben a Sandnak a Concordia fölött vasárnap aratott 16:0 gólarányú győzelmére. Ez a nagy góldifferencia eldöntötte a bajnokság oszi fordulójában az első-gy kérdés és egyenlő (14) pontszám mellett a Sand az adott és kapott gólok százalék szerű arányának egybevetése után első helyre nyomult a Bácskával szemben. A vasárnapi mérkőzés megelőzően a sport-statisztikusok kiszámították, hogy a Sandnak tizenegy gólt kellene ragnia, anélkül, hogy egyet is kapna, hogy a bajnokság élére kerüljön. Bár kétségtelen volt, hogy a Sand tőlennyel győzi le a Concordiát, de valószínűtlenné látszott, hogy elérje a szükséges nagy gólarányú győzelmet, ami azonban mégis bekövetkezett, mert a Sand minden játékosra teljes ambícióval ment a küzdelembe, hogy a kelő szamu gólokat megszerezze.

A Sand—Concordia vasárnapi mérkőzésén szemmelátható volt a Sand minden egyes játékosának az az ambíciója, hogy a bajnoki lista élére kerüljön. Ez a törekvés kellő eredménnyel is járt, mert a Concordia játékosai az első husz perc után teljesen letörtek és ötpercenként a gólok özöne zúdult a kapujába. A játék teljesen a Concordia irányában játszódott le. Az első gól a játék negyedik percében esik. Ezután mintegy husz percig eredménytelenül ostromolja a Sand szívszán védekező ellenfelenek kapuját. A 25-ik percben megy másodsor a labda a Concordia hálojába, majd ezután a féljőd végéig hat újabb gólt szerez a Sand. A második féljőben sűrű egymásutánban újabb nyolc gól esik, amelyek közül kettőt Krausz rug tizenegyesből.

A mérkőzés folyamán a Sand csatár-sora várakozáson felül jó formát és pompás összejátékot mutatott. Held huszöt méterről rugott suttjai védhetetlen gólt jelentettek. E védelemben jellemzően semmi egyéb dolga nem volt, minthogy a csatársort ellássa labdával. Csupán Spitzer centerhall volt a megszokottnál is gyengébb. A mérkőzést Csajághy bíró kifogástalanul vezette.

Jugoszlávia, Beograd—Bácska 5:2 (2:1). Nagy érdeklődés előzte meg a Bácskának a beogradi bajnokságra aspiráló Jugoszláviával lefolyt mérkőzést. A beogradi csapat, amelyben öt jugoszláv reprezentatív játékos is szerepelt, erős ellenfélnek bizonyult és sikerült is a csuszós, irreális pályán nagyobb technikai tudásával 5:2 arányú győzelmet aratnia. A Jugoszlávia már az első per-

ben megszerzi a vezető gólt, amit azonban a Bácska a nyolcadik percben Marciács 16 méterről rugott szabadrúgásból kiegyenlített. Az erős kanuba helyezett labda a kapus kezéből kicsuszik és a háloba megy. A 25-ik percben ruták a beogradiak második góljukat. Ezután változatos mezonyjáték folyik eredmény nélkül. — A második féljőben a Bácska erős támadást kezd, de a játékosok rossz helyezkedése és a sáros talaj miatt akciói eredmény nélkül végződnek. A Jugoszlávia erős iramu támadásai két gólt eredményeznek a beogradiaknak, ezután Marciács tizenegyesből védhetetlen gólt rug a beogradiak kapujába, majd ismét egy gólt kap a Bácska. A Bácska csapatából Marciács bal-összekötő és Kovács centerhall nagyon jó volt. A védelemből különösen Gubics tűnt ki. Polyakovic kapus két gólt védhetett volna. A fedezetor minden igyekezete ellenére sem tudta feltartóztatni a nagy technikával és szép összejátékkal dolgozó beogradiak támadását, akik közül különösen a három belső csatár akciói voltak élvezetesek. Bíró: Csillag Miklós volt.

SzMTc—Stara Kanizai AK 2:0 (2:0). A Stara-Kanizai csapatnak, mely a bajnoki mérkőzések során az utolsó helyen szerepelt, a vasárnapi mérkőzés során sem sikerült pontot szereznie. A mérkőzés körülbelül egyenlő erejű csapatok mérkőzése volt, amelyen több szép akciói lehetett látni. Mindkét gól az első féljőben esett. Az első a 10-ik percben Muskulin, a második a 30-ik percben Beretka szerezte meg a subotocai csapatnak. A második féljőben a kanizsaiak támadták többször az ellenfél kapuját, de a SMTC erős védelemben akcióik megühsült. A subotocai csapatban különösen a védelem tűnt ki. Terényi középfedezet és Csik hátvéd a kanizsaiak minden akcióját leszerelték. 9 kanizsai csapatból Gruics volt jó. A mérkőzést Szegedinac bíró pártatlanul vezette.

Ferrum-gyár—Buchwald-gyár 5:0. A két gyár alkalmazottainak labdarúgó-csapatában a subotocai nagygyű egyesületek játékosai szerepeltek. A Ferrum játékosai nagyrészt a Sandból, a Buchwald-gyár footballistái pedig a SMTC-ből kerülődtek. A Ferrum-gyár csapata, amelyből különösen Benze, Haraszt, Held és Kovács tűnt ki, nagy fölénnyel megérdemelt győzelmet aratott. Bíró Szegedinac volt.

Sombor: Sombori Amatőr—Subotocai ZsAK 6:2 (3:1). Barátságos mérkőzés. A somboriak nagy fölénnyel arattak győzelmet a subotocai vasutas csapat fölött, bár a somboriak egyes góliainak igazságosságához kétség férhet. Müller Gyula bíró a somboriaknak sok hibáját elnézte, az utolsó gól pedig, amit a bíró megítélt, nagyon vitás of-side helyzetből

esett. Mivel a ZsAK igaztalannak találta a bíró döntését, a csapat a játék befejezése előtt öt perccel levonult a pályáról.

Az első osztályú bajnokság állása:

Helyezés	Játszott	Győzött	Előbontetlen	Veszített	Adott gólt	Kapott gólt	Pontszám
1. Sand	8	7	—	1	51	9	14
2. Bácska	8	6	2	—	38	7	14
3. Sombori Sport	7	5	1	1	24	9	11
4. Sombori Sloga	7	4	2	1	18	9	10
5. Sombori Amatőr	8	3	2	3	22	21	8
6. Subotocai Sport	8	2	—	5	13	30	6
7. SMTC	8	2	—	6	10	28	4
8. Concordia	7	—	1	6	7	44	1
9. St. Kanizsai AK	7	—	—	7	4	30	0

Novisad:

NAK—Juda Maszkabi 8:0 (3:0). Serleg-mérkőzés. A mérkőzés a játék első percétől elkezdte, állandó NAK fölénnyel folyt le.

NAK Ifjusági—Temerini TE 3:0 (1:0). A NAK ifjusági csapata szép technikával megérdemelte a győzelmet.

Budapesti mérkőzések:

MTK—FTC 3:0 (1:0). Vasárnap folyt le Budapestben a labdarúgó-sport nagy derbije, a MTK és FTC csatája, huszonötperes fönyű közönség előtt. Az összecsapás a ferencvárosiak súlyos vereségével végződött, amennyiben a sok szenvedélyvel és még több durvasággal játszó MTK 3:0 arányban győzte le ellenfelét. Az első féljőben Héger összeütöközik Kovácssal, akit a mentők szállítanak el erős tüdővérzéssel. A FTC-ből később Kovács is megsérül és így a zöld-fehérek csak tíz, később kilenc emberrel játszanak. Általában a FTC jobbnak mutatkozik: ellenfelénél, de akciói megtörnek a Testgyakorlók védelmében. A ferencvárosiak közül különösen Szabó centerhall tűnt ki, aki eredményesen fogta Orthót.

UTE—MAC 3:0 (1:0). KAC—MAFC 3:0 (3:0). Tőrekvés—BTC 2:1 (2:1). Vasas—VAC 1:0 (1:0). III. ker. TVE—Zugló 3:1 (1:0). Az elsőosztályú bajnokság állása a vasárnapi mérkőzések után: 1. UTE 9 mérkőzés, 15 pont; 2. FTC 10 mérkőzés, 14 pont; 3. Tőrekvés 10 mérkőzés, 14 pont; 4. MTK 8 mérkőzés, 13 pont; 5. III. ker. TVE 9 mérkőzés, 11 pont; 6. Vasas 10 mérkőzés, 11 pont; 7. VAC 9 mérkőzés, 8 pont; 8. KAC 9 mérkőzés, 7 pont; 9. MAFC 9 mérkőzés, 6 pont; 10. ZAC 9 mérkőzés, 6 pont; 11. BTC 9 mérkőzés, 5 pont; 12. MAC 9 mérkőzés, 0 pont.

140 dinárért és feljebb 140 Velour-kalapok

minden formában kaphatók

„Duci bácsi“ fiánál (Roth Ferenc)
 Subotica, Jelašičeva ulica 8. szám (Zimányi cukrász mellett).

Férfi és női kalapok átalakítása és új anyagból való készítése legolcsóbb árban.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, SZERDA 1922. november 15.

311. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétóna időben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 8-10

Előfizetési ár negyedévre 90 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kraja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kraja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A jogfosztás legújabb kísérlete

Irtá: Graber László dr.

Az alkotmány az állampolgárságunk két közjogi kategóriáját ismeri. A született és honosított állampolgárság kategóriáját. A két állampolgári kategória között az alkotmány 19 és 72. szakaszai szerint az a különbség, hogy honosított állampolgár — ha csak nem szerb, horvát vagy szlovén nemzetiségű — csak a honosítottól számított 12 esztendő múlva választható nemzetgyűlési képviselővé és alkalmazható bármely közhivatalra. A két kategória meghatározását a hozzájuk fűződő nagyfotosságú közjogi következmények dacára, az alkotmány nem foglalja magában. Ezen a két kategórián kívül nem ugyan az alkotmány, de alap törvény jellegével felruházott és beickelyezett nemzetközi szerződés, tehát állami alaptörvény még egy állampolgári kategóriát ismer, a teljes jogú állampolgárok kategóriáját. A trianoni szerződés 61. szakasza szerint az S. H. S. királyság teljes jogú állampolgárává válnak mind azok, akik az átcsatolt területen 1910 előtt illetőséget szereztek (föltéve természetesen, hogy ezt a már megszerzett teljes jogú állampolgárságot a szerződés 63. és 64. §-ában biztosított opciójog gyakorlása folytán el nem veszítették.) Minden vitán felül álló tény az, hogy teljes jogú állampolgárnak csak az tekinthető, aki politikai jogai tekintetében semmiféle különleges korlátozásnak alávetve nincs. Vagyis a szerződésben statuált teljes jogú és az alkotmányban statuált született állampolgárság, fogalmilag és tartalmilag azonosak. Az állampolgári törvény feladata volna a született és honosított állampolgárság fogalmát meghatározni és a trianoni szerződésben említett teljes jogú állampolgárságnak a született állampolgársággal való azonossgát kifejezetten is megállapítani. Az SHS. királyság jogaid és tényleg két önálló királyságból és a volt Monarchiától átcsatolt területekből 1918. december hó 1-én alakult meg. A honossági törvény tehát a főntebb vázolt feladatot csak úgy oldhatta meg, ha megállapítja, hogy az államalakulás pillanatában, az államalakulás tényénél fogva, kik váltak autonómia az új állam teljes jogú polgárává és kik szereztek meg ugyancsak a teljes jogú állampolgárságot az állam megalakulásának napjától a honossági törvény hatálybalépéig és egyuttal kimondja, hogy ezeket a teljes jogú állampolgárokat az alkotmány értelmében a született állampolgárok közjogi helyzete illeti meg. Ezen kívül ebbe a törvénybe fel kellene venni a nemzetközi szerződések mindama rendelkezéseit is, amelyek az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkoznak, amint azt például a cseh-szlovák honossági törvény is megteszi.

Abban a törvényjavaslatban, melyet a kormány még a nyáron a törvényhozás elé terjesztett s melyet az elmúlt héten tárgyalta a törvényelőkészítő bizottság, minderről, egy dr. szó sincsen.

A javaslat az állampolgárság meg-

szerezésének az alkotmányban ismertetett két módján, a születésen és honosításon kívül, még egy harmadik módját is megállapítja, az állampolgárságnak annexió útján való megszerzését. A javaslat 11. §-a ugyanis kimondja, hogy az állampolgárságot az annektált területek mindama állampolgárai megszerzik, akik az annexió előtti állampolgárságukat elvesztették — ha csak a békeszerződések másként nem rendelkeznek.

A körültekintő törvényelőkészítő, aki az orosz menekültek kivételével honosításánál és a délszerbiai muzulmánok állampolgárságának megszerzésénél, szükségesnek tartotta kiemelni, hogy ezek az állampolgárok teljes jogú állampolgárságot szereznek, az annexió állampolgárságnál ezt tollában leejtette. Még kevésbé foglalta bele a törvénybe azt, hogy azok, akik annexió útján jutottak az állampolgársághoz az alkotmány 19. és 72. §-aira való hivatallal született állampolgároknak tekintendők.

Nem célem ezuttal a benyújtott törvényjavaslat rendszeres bírálatát adni. A Magyar Párt memorandumában teljesen megszövegezve bent foglaltatnak mindazok a módosítások, a melyek nélkül a honossági törvény az alkotmánnyal és a nemzetközi szerződésekkel nem hozható összhangba.

A törvényelőkészítő bizottság is megakadt az annexió állampolgárságot szabályozó 11. §-nál, de egészen más okokból.

Szokics Mihajlo képviselő a bizottság tárgyalásánál azt az indítványt tette, hogy az opciós határidőt, amely már mindenütt leírta, hosszabbítsák meg. A bizottság nem érezte magát hivatottnak arra, hogy eme indítvány fölött a kormány meghallgatása nélkül döntson és ezért a javaslatot visszaküldte a minisztertanácsnak.

Ez a módosítás oly ártalmatlannak és jelentéktelennek látszik hogy a beogradi, sőt a Bácsmegyei Napló-t kivéve, a vajdasági magyar sajtó is, megjegyzés nélkül siklott át rajta, jobban mondva meg sem emlékezett róla.

Pedig ha figyelembe vesszük az indítványozó személyét, politikai elhelyezkedését és vizsgáljuk ennek a módosításnak összefüggését a választójogi törvény hirdeté vált kijelencdik szakaszával, rá kell hogy jöjjünk arra, hogy itt egy újabb, jól megfontolt ortvadás készült a nemzeti kisebbségek aktív választói joga ellen.

Szokics Mihajlo nemzetgyűlési képviselő a demokrata párt tagja és a Pravda című félhivatalos lap szerkesztője. A pártban és lapjában a Pribicevics — Marinkovics — csoport legexponáltabb harcosa. Lapjában rendszeresen rdgalmozza a nemzeti kisebbségeket — magyarokat és németeket egyaránt — és a legvehemensebb és legantipátiáiról módon uszít ellenük.

Ez a kiváló férfiú úgy gondolja, hogy miután a jövő év januárjában, az állandó választói névjegyzékek hivatalbóli kiigazításakor — elcsévén

az opció ügye — a nemzeti kisebbségeket feltétlenül fel kell venni a választói névjegyzékbe, ennek egyszerűen azzal lehet újat állni, hogy meghosszabbítjuk az opció határidejét, és akkor a választói törvény 9-ik szakasz alapján, mely szerint nincs választói joga annak, akit nemzeti állama javára az opció joga megillet, a nemzeti kisebbségek megint csak kiharadnak a névjegyzékekből.

Es miután 1923-ban feltétlenül választani kell, elhárul a veszély, hogy magyar és nemet képviselők jelenléte veszélyeztesse a parlamentben a nemzeti egységet, további három esztendőig.

A kormánynak, mely eme ravasz módosítás fölött dönteni hivatva van, figyelmébe ajánljuk a következőket:

Az opciós határidő tartamát az SHS. királyság nem egyoldalúan, nem saját szuverén törvényhozsága körében dilapította meg. Az optálás intézménye és annak minden részlete és feltétele, szerződéses megállapodás eredménye: egyetől a szövetséges és társult hatalmak, másrészt a békeszerződéseket aláíró leg-erősebb államok között. Természetes tehát, hogy a békeszerződésekben meghatározott opció intézményének előfeltételeit és korlátait egyoldalúan, mi saját törvényhozságunk körében meg nem változtathatjuk. Ha megtennők, követnők Németország példáját, mely a Belgium semlegességét garantáló szerződést egy darab papírosnak tekintette és — darabokra lépte.

Az opció jelenti azt, hogy nemzetközi szerződéssel egy meghatározott időn belül garantáltan egyes állampolgároknak az államuk kötelekéből való elcsobajítás; és ennek automatikus következményeképp egy másik állam állampolgári kötelekbe való felvétel.

Magyarország van Ausztria azt az SHS. állampolgárt, aki ezen államok javára a békeszerződésben meghatározott idő alatt optált, kötelesek teljes jogú állampolgárnak elfogadni minden honossítási eljárás nélkül.

De mi egyoldalú törvényhozsági írtézkedéssel egyetlen államot sem kényeseríthetünk arra, hogy ezt a szerződésekben megszabott határidőt túl is megegye. Enélkül pedig az opciós határidő meghosszabbításának nincs értelme, mert azt, hogy az SHS. királyság saját polgárait köteles elbocsátani az állampolgári kötelekéből, az alkotmány garantálja és a honossági törvényjavaslat ezt az eljárást részletesen szabályozza.

A Szokics képviselő indítványa közjogi nonsens, a nemzetközi jog szempontjából diplomáciai képtelenség és ha valóra válik, nemzetközi botránynak lesz az okozója.

Azt legfeljebb az indítványozó képviselő ur államférfiúi kvalitásai mellett lehet feltételezni, hogy a békeszerződéseket alírt legyőzött országok ezt az eljárást szó nélkül el-tilik és a Népek Szövetségénél panasz tárgyává nem teszik.

Elküldhetjük azután Genfba és Londonba a legnépszerűbb diploma-táinkat és a külügyminisztérium kö-

telékén kívül áll legképzettebb nemzetközi jogásznkat, a honossági törvénynek a Szokics képviselő izése szerint módosított 11. §-a és a választói törvény 9. §-ának tartalma megdönthetetlen és le nem cölöhlhető bizonyítékai lesznek annak, hogy nemzetközi kötelezettségeinket flagrantisan megsértették.

Ennek megállapítása elől semmiféle nemzetközi fórum el nem zárközhatunk, s hogy ez mit jelentene reánk nézve, azt bővebben feltegetni felesleges.

Az ország magyar népe azt követeli a kormánytól, hogy a Szokics-tele módosítással tervezett alattomos jogfosztás ellen foglaljon állást és a javaslat 11-ik §-át módosítsa úgy, hogy minden vitán kívül álljon eme törvény keretei között az a nemzetközileg elismert jogelv, hogy azok, akik annexió útján szereztek meg az állampolgárságot, a született állampolgárok közjogi helyzetében lévő teljes jogú állampolgároknak tekintendők.

A magyar nép, amely a legutóbb megszavazott nyolcszáz milliós hadihitelhez, az adózási politika eddigi tanulságai szerint, az aránylagos adózás elveit messze túlhaladó mértékben fog hozzájárulni, anélkül, hogy tudná, mi tette eme hitel megszavazását sühlyessé, a magyar nép, melynek fiait hűséggel és becsületesen szolgálnak a zászlók alatt, joggal követelheti a kormánytól és a parlamenttől, hogy legszentebb és legalapvetőbb polgári jogától ne fosztassék meg továbbra is csak azért, mert a kormányzó pártok egyes politikai klikkjeinek érdeke ezt így kívánja.

Az ország magyar népe és annak politikai reprezentánsai aligba lesznek hajlandók ezért a jogert továbbra is kérvényezni.

De ha ezt a jogot továbbra is feltartoztatják előle, az alkotmány, a nemzetközi szerződés és a törvény ellenére, a következményekért a felelősség azokra hárul, akik alkotmányos tekiismeret nélkül egyedül önző párt- és hatalmi érdekeik szerint írtézik az ország nemzetgyűlési politikáját.

A törvényhozó bizottság viharos ülése

A tisztviselőtörvény tárgyalat

Beogradból jelentik: A törvényhozó bizottság keddi ülésén Trifunovics elnökléte alatt folytatta a tisztviselő törvény tárgyalását. Az ülésen Trifunovics, Markovics és Pribicevics miniszterek is jelen voltak. A napirendre való rátérés előtt azonban igazalmas viták fejlődtek ki.

Angelovics Pavle (dem.) a mult ülés jegyzőkönyvére számos megjegyzést tesz és ezzel hosszú vitát provokál. Jovanovics Joca (földm.) megtámadja Trifunovics elnököt, a ki szerinte a mult ülést szabálytalanul rekészette be. Az elnök erre kijelenti, hogy szöbbséges határozattal zárta be az ülést.

Vujicsics (rad.) azt a kérdést veti

fel, hogy hogyan oszlanak meg a bizottság muzulmán tagjai, mert hiszen a pártban szakadás állott be. *Korkut Sahib* erre kijelenti, hogy kölcsönös megegyezés szerint két ellenzéki és egy kormánypárti muzulmán foglal helyet a törvényhozó bizottságban. *Hrasznica* (Spaho-

párti) hasonló bejelentést tesz.

Ezek után végre rátértek a napirendre és megkezdtek a tisztviselői törvény 4. pontjának vitáját. *Cantrovics* (dem.), *Moskovlevics* (földm.) és *Trikovics* miniszter beszéde után a vita folytatását szándéka halasztották.

Bácskai alispán a vádlottak padján

Megkezdődött a Sztójkov-bűnpör tárgyalása — Sztójkov ártatlannak vallja magát

Kedden reggel 9 órakor a sombri törvényszék előtt megkezdődött Bács megye nagy panamapörének, Sztójkov Mózes volt alispán és büntársai bűnyüggének tárgyalása.

Egész Bács-Bodrog-megye, sőt az egész Vajdaság rendkívül érdeklődéssel kísérte a bűnyüggé jelleményeit, a Sztójkov ellen először elhangzott vádaktól egészen a nagyhatalmi alispán és büntársainak letartóztatásáig és az érdeklődés csak fokozódik a tárgyalás időpontjában, mert a vádlottak padján olyan emberek ülnek, akik nemrégiben a vármegye hatalmas urai voltak.

Már vasárnap sokan érkeztek Somborba a vidékről is a tárgyalásra, tanúk és érdeklődők egyaránt. A nagy érdeklődésre való tekintettel a tárgyalást a vármegyeház tanácstermében tartják meg. A törvényszék elnökege háromszékegyet bőcsított ki a tárgyalásra, azonban még az utolsó napon is őstrom alá vették a törvényszéki elnöki hódát jegyekért.

Reggel nyolc órakor már nagy tömeg hullámzik a vármegyeház épülete előtt. A megyeház előtt szuronyos rendőrök tartják fenn a rendet.

Kilenc órakor teljesen megtelik közönséggel a vármegyeház közgyűlési terme, amit ez alkalommal bírósági tárgyalóteremnek alakították át. A földszint és a karzat zsúfolásig tömve az újságírók asztalánál pedig tízezer hírlapíró jegyzi a tárgyalás lefolyását. Több beogradi lap is elküldte munkatársát.

A bíróság

Fél tízkor érkezik meg a bíróság a terembe. A tárgyalást *Masirevics* Branko törvényszéki elnök vezeti. Szavazóbiák dr. *Jovanovics* Alex és *Veszelovszki* Desider. A vádat dr. *Kapuszarevics* királyi ügyész képviseli. Védők: dr. *Nikolics* Gyuró, Sztójkov Mózes védője; dr. *Guttman* Zsigmond, Kovarics Milán védője; dr. *Petrovics* János subotici ügyvéd helyett dr. *Strelsky* Dines jelent meg, mint *Arzenovics* Mihály és *Krsztekianics* védője; dr. *Rais* Tamás, *Szundánovics* Vladimir volt irodai igazgató védője; dr. *Konopics* Joco, *Vidákovics* Franjo védője és dr. *Halász* Milán novisadi ügyvéd, dr. *Tapavica* Simon védője.

A vármegyét, mint károsultat *Jagedics* Joco dr. megyei főügyész képviseli.

A bíróság bevonuló tagjait a közönség felállással üdvözl. *Nasirevics* elnök figyelmezteti a közönséget, hogy a tárgyaláson csendben és nyugodtan viselkedjen. Ezután elrendeli a vádlottak elővezetését.

Jönnek a vádlottak

Három fogházór kíséri be a kilenc vádlottat, akik közül csak három: *Sztójkov*, *Arzenovics* és *Szundánovics* voltak vizsgálati fogházban. Felmúdo, hogy a fogházőrök szuronyos fegyver nélkül, revolverrel az oldalukon kísérik a vádlottakat. Sztójkov elegáns szürke nyári ruhában, piros harisnyában, lakk felcipőben jelenik meg, *Arzenovics*, *Vidákovics* és *Kolarics* fekete ruhában, a többiek utcai öltözköben vannak. Legelőbb *Sztójkov* jön, lehajtott fejjel, kezében a vádirat és a büntető törvénykönyv. Idegesen néz az újságírók felé; mikor látja hogy rajzolták, elfordítja a fejét.

Megkezdődik a főtárgyalás

Az elnök megesketi a gyorsírókat,

majd felszólít a vádlottak személyi adatait.

Dr. Sztójkov Mózes, született 1857-ben, nős, két gyermeke van. Szerbül, magyarul, nemétül, franciául és héberül beszél. Katona nem volt. Vagyona 50 hold föld. Büntetve nem volt. Foglalkozása: azelőtt görögkeleti lelkész, 1918 november óta alispán, amely állásából elbocsátották. Iskolai képzettsége: középiskola, politikai és teológiai doktor.

Pável Jován kereskedő. Született 1889-ben Besztereczen, ottani illetőségű cseszlévkai állampolgár, novisadi lakos. Anyan elve cseh, beszél szerbül és magyarul. Reálisiskolát végzett, vagyona két ház Novisádon és 60 hold föld. Büntetve nem volt.

Kovarics Milán bankigazgató, 1876-ban Somborban született, kereskedelmi akadémiát végzett, katonai volt, vagyona másfél hold föld. Büntetve nem volt.

Krsztekianics Jován, Szegeden 1874-ben született, szerbül, magyarul, nemétül beszél. Azelőtt Bácsalmásen főszolgabíró, később Sentán jegyző volt. Kereskedelmi Akadémiát végzett, katonai volt. Vagyona 4 hold. 1907-ben párhajvetség miatt büntetve volt.

Szundánovics Vladimir, nős, Siklósán 1833-ban született, sombri illetőségű, szerb anyanyelvű, ezenkívül magyarul és nemétül beszél. Vármegyey irodai igazgató volt, négy polgári iskolát és két tanítóképző-ostályt végzett. Vagyona nincs, büntetve nem volt. Baránya megszállása alatt Baranyában főjegyző volt, amely állásából fegyvelmi uton elmozdították.

Arzenovics Nikola 1883-ban Somborban született. Szerbül, magyarul, nemétül beszél. Vármegyey főjegyző volt. Gimnáziumot és teológiát végzett. Vagyona nincs, büntetve nem volt.

Vidákovics Franjo 1884-ben Nemesmiliticsen született. Földbírókos, vagyona 140 hold föld és hat ház. Büntetve nem volt.

Kán Váca 1876-ban Sztapáron született, nős, két gyermek atyja. Mézárósmester, négy háza van. Büntetve nem volt.

Dr. Tapavica Simon ügyvéd 1832-ben Csurogon született. Vagyona nincs.

A vádlottak személyi adatainak felvétele után felhívják a tanukat. A bíróság megállanítja, hogy mind a *hatvankét beidézett tanu megjelenjen*. Nagyrészt volt jegyzők, megyei és állami hivatalnokok, földmívelés és kereskedők Bácskából és Baranyából.

Sztójkov Mózes vallomása

A vádirat felolvasása után Sztójkov kivételével valamennyi vádlottat kivezik és megkezdik Sztójkov Mózes kihallgatását.

Sztójkov az elnök kérdésére kijelenti, hogy

nem érzi magát bűnösnek.

Vallomását *kihívó hangon, parancsoló tömbsen, hevesen gesztikulálva, sokszor félénkes mosollyal mondja el és beszéde közben több ízben gúnyosan nevet*. Néha erős izgalom veszt ráta erőt, különösen akkor, amikor az elnököt polemi-

zál. *Viselkedése miatt Masirevics elnök fölszór rendreutasítja*.

Sztójkov kérdezi a bíróságot

Mindenekelőtt Sztójkov felszólítja a bíróságot, hogy három kérdésre adjanak neki választ: először, hogy milyen alapon vádolják őt azzal, hogy ő pénz és marhák tulajdonítója, amit a bajai háromszögből elvittek, másodsor azt kívánja, hogy a bíróság állítsa elébe a károsultakat és azokat, akik őt hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolják, harmadsor, bizonyítsa be a bíróság, hogy mennyi pénz és marhatűnt el. Ha ezt a három pontot bebizonyították, csak akkor védekezhet, de addig nem.

Elnök: Erre a bíróság ítéletben fogja a választ megkapni.

Ezután Sztójkov a vádirat egyes pontjaira vonatkozó védekezését adja elő. Kijelenti, hogy a főispáni hivatalban kell lenni egy távirat-másolatnak, amelyben a kiüritéskor figyelmeztették a főszolgabírakat és jegyzőket, hogy a kiüritendő területet semmit sem szabad elvinni.

Vallomásának modortalan hangja miatt az elnök Sztójkovot rendreutasítja.

„Pribicesevics igazolná”

Sztójkov: Sajnálom, hogy nincs itt *Pribicesevics*, az ekkori helyigminiszter, aki eljárástomat igazolná tudná.

Kuruszárevics ügyész: Beszéljen az elskikszított ötszáz ezer koronáról és ne térjen át más tárgyra.

Az elnök felszólítja Sztójkovot, mondja el, hogy mi dolga volt a kiürités idején a bajai háromszög területén.

Sztójkov ekkor Ófelségéről, saját hazafias szolgálatáról kezd beszélni, mire az elnök felszólítja, hogy maradjon a tárgynál.

A bajai kiürités

Ezután Sztójkov elmondja, hogy amikor a bajai háromszöget kiüritették, ő automobilon odament, hogy jelen legyen a kiüritésnél. Először Tatabázon volt, ahol a jegyző négy katonával egy gazdához ment és jegyveres erőszakkal pénzt követelt tőle. A gazda adott is pénzt, amit a jegyző neki átadott. Ő akkor nem tudott a jegyző erőszakos eljárásáról és azt hitte, hogy állami pénzt kapott. Az összeget olvasztani az autóbába tette. Innen Melykutra mentek, ahol a jegyző szintén pénzt adott át neki, amit nem számolt meg. A jegyzői hivatal előtt sok szarvasmarhát látott, de nem tudta, hogy kinek az állatai. Melykutról Bácsalmásra ment, ahol egy millió felüli összeget vett át. — Hogy mennyit, nem tudja, mert a pénzt egy hivatalnoknál olvasta meg és annak a bemonadása alapján írta alá a nyugtát. *Mateovics* községerben körülbéli félmilliót vett át hasonló módon. *Állítólag ez az összeg lúnt el*. Az átvett összegetek mind az automobilba tette. *Mateovics*ról a jegyzőkönt együtt a gépkocsin Bajmokra ment, ahol nagy ebéd volt a tiszteletre.

Elnök: Kapott-e *Krsztekianics* volt bácsalmási főszolgabírótól száznegyvenezer koronát?

Sztójkov: Igen, kaptam, de *Krsztekianics* semmi aktát sem adott a pénzről. Nem tudtam milyen pénz volt. *Krsztekianics* úgy tett, mintha saját pénzt adta volna át.

Elnök: *Krsztekianics* azt állítja, hogy megmondta, hogy ez hivatalos pénz.

Sztójkov: Nem mondtott semmit, beismerem azonban, hogy nem lett volna szabad a pénzt összeszedni és felvinni.

Milliók az autó fenekén

Elnök: Miben vitték el a pénzt? Sztójkov: Az autófenekén, a lábaknál és az ülésen, teljes össze-

visszaságban. *Bajmokon Krsztekianics* könyörgött az ebéd alatt, hogy nevezem ki Sentára jegyzőnek, amit megígértém és Somborba érkeztem után a kinevezést azonnal azonnal el is küldtem neki.

Elnök: Miért nem adta a pénzt másnak, hogy vigyázzon rá?

Sztójkov: Erre magamat éreztem a legkíváncsiabbnak.

Ezután elmondja, hogy *Bajmokról Sentára* mentek *Vidákovics* Franjohoz, ahol a pénzt egy szobában helyezték el. Hazatérése után a pénzt az alispáni hivatal kézi pénztárában helyezte el. Másnap *Beograda* utazott *Péter király* temetésére. Visszatérése sem volt ideje a pénzt átvenni, vagy átadni, mert iródtia tele volt bajai menekültektel, akik állandóan zaklatták, hogy gondoskodjék róluk.

Elnök: Hol tartotta a pénzt?

Sztójkov: A pénztárában. Az összeg azonban napról-napra növekedett, mert a bajai háromszögből állandóan érkeztek jegyzők, akik újabb pénzeszegekkel hoztak. Hogy mennyit, azt nem tudja, mert nem volt ideje megszámolni. Nyugtát akkora összegről adott, amennyit a jegyzők bemonadtak. *Markovics* Nikola is hozott ugyanekkor pénzt.

Elnök: Mi van azokkal a hamis nyugtákkal, amelyeket a pénzügyigazgatóságunk átadott?

Sztójkov: Semmiféle nyugtát sem adtam át. A pénzt és az iratokat úgy szolgáltattam be, amint én kaptam őket. A pénzt csomagokban, amint kaptam, olvasatlanul adtam át. Amiről nem volt nyugta, arról a saját belátásom szerint számoltam el.

Elnök: Jelen volt akkor, amikor a pénzt megszámolták?

Inkvizíció volt, nem vizsgálat

Sztójkov: Jelen voltam, csakhogy háttal ültem és nem volt időm odafigyelni. Olyan összegről adtam nyugtát, amennyit bemonadtak. Tudtam, hogy a pénz közt voltak hivatali penzek is, de hogy mennyi, azt nem tudtam, mert a szolgabírók hivatalos folytán erről soha sem kaptam hivatalos aktát. Magam is tudatában voltam annak, hogy a számlák, melyeket a pénzügyigazgatóságunk átadtam, ninesenek teljesen rendben. Mikor dr. *Vlaskain* megkezdte a vizsgálatot és megállapította a hiányt, azonnal a bírósághoz fordult, anélkül, hogy engem erre vonatkozólag megkérdezett volna. Ez nem volt szabályos eljárás. Maga a vizsgálat valóságos inkvizíció volt, nem egyéb, mint politikai ellenfeleimnek személyn ellen indított harca, hogy állásomból kiharjanak. Én akkor a tárgyalásvezető elnök urhoz, mint a bíróság elnökéhez fordultam és a hiány feltedezése után a bíróságnál letébe akarom tenni a hiányzó ötszáz ezer koronát és az elszámolást. Az elnök ur engem, mint alispánt, az előszobájában fogadott és kijelentette, hogy a törvényszék nem veszt át sem a pénzt, sem az elszámolást, hanem utasított, hogy azt adjam át dr. *Vlaskain*nak. Láttam, hogy személyes hajsa folyik ellenem és nem jár el velem szemben objektíven a bíróság.

Az elnök és a vádlott szőharc

Az elnök rendreutasítja, kijelenti, hogy a bíróság mindenkiel szemben objektív és figyelmezteti Sztójkovot, hogy ő itt mint vádlott szerepel és hasonló kijelentések ismétése esetén a törvényes rendszabályokat fogja ellene alkalmazni. Az elnök és a vádlott vitája egyre izalmasabbá válik és Sztójkov ingerülten kiáltja: — Miért haragszik rám az elnök ur, ha védekezni akarok? Azért idegeskedik talán, mert tiltakozom emiatt, hogy a bíróság nem objektív velem szemben?

Elnök: Ujabb rendre utasítom és

figyelmeztetem, hogy a vádlottak padjáról!

Sztojkov szinte ordítva válaszolt: Ha a város közepén felakasztanának, akkor is megmondom az igazságot!

Az elnök ekkor 11 órakor felfüggeszti a tárgyalást és tíz perc szünetet rendel el.

Az antedatált nyugta

Szünet után Sztojkov folytatja vallomását:

— Mikor a bíróság a pénzt és az elszámolást nem akarta elfogadni, azt magamhoz vettem. Novisadra mentem Pavelhez, akinek a kameoni birtokvásárlásból félmillió követelése volt a vármegyére fel szemben.

Ez év augusztusában történt ez, a mikor a vizsgálat már folyt ellenem. Pavelnek ekkor azt mondtam, hogy engem mindhárom vádlottnak akartak megtenni.

Adion ő nyugtát a félmillió követeléséről, amit ő, mint a vármegye tartozását kifizetne.

Át is adott Pavelnek 300.000 koronát s megígérte, hogy a hiányzó 200.000 koronát el fogja küldeni Somborból.

A nyugtát antedatálták s 1921. augusztus elsejéről keltezték.

A nyugtát a sombori hitelbanknál tettem le.

Elnök: Ön a vizsgálat folyamán azt mondtotta, hogy a pénzügyigazgatósággal számolt el. Kerestük ennek nyomatát, de nem találtuk.

Sztojkov: Mikor Bácsalmáson a jegyzői hivatalban megjelentem, előbb jött egy magyar ember s felszólított, hogy a magyar kormány rendelkezése folytán adjam át neki a hivatalt. Ezen annyira lebőszült, hogy önaradmát teljesen elvesztette. Lehet-e csudálni, hogy ilyen lélekállapotban nem vizsgálható a pénzre s nem tudott mindent pontosan átvenni?

Megjött lelkiállapotban...

Elnök: Felolvassa a vizsgálati jegyzőkönyveket, amelyekben Sztojkov beismerő vallomást tett az 500.000 koronára vonatkozólag.

Sztojkov beismeri, hogy a pénztárból 50—60.000 koronát személyes szükségleteire kivett. Előadja azonban, hogy a vizsgálat folyamán azért ismerte be a terhére rótt bűncselekményeket, mert a lélekállapota elvesztette ellenálló képességét. Az ügyész azt mondta, tíz esztendő kap, mert kiderült, hogy bűncselekményeket követett el, de ezt a büntetést leszállított három évre, ha beismerő vallomást tett.

A vizsgálóbíró előtt egy sírt, mint egy kis gyereket.

Csak a családjának élt, családját rendkívül szerette. Csak azért ismertem be ezt a bűncselekményt, mert abban a lélekállapotban úgy gondolta, hogy családjának érdekében cselekszik.

Az eltűnt tehének

Ezután a bajai kiürítés után szétosztogatót tehének ügyében intéz hozzá az elnök kérdéseket. Nem tudja, hogy mennyi tehén tűnt el. Hisz akár holnap is előállhat egy paraszt és bejelentheti, hogy 10—12 tehénét elhajtották.

Arra a vádra, hogy elrendelte, hogy Bajmokon a csendőrok között oszszanak ki marhákat, Sztojkov kijelenti, hogy Arsenovics öt felhívta telefonon ebben az ügyben, de a részletekre már nem emlékszik. Semmi oka sem volt rá, hogy tehéneket sikkasszon. Ismételtelen hangsúlyozza ártatlanságát.

A Rasztina pusztá

Arra a vádpontokra, hogy Ludaics főszolgabíró fiát vsztaezér koronával meg akarta vesztegetni, hogy a Rasztina-pusztá felszerelését a dobovoljácoktól megszerezze, kijelenti, hogy maga a vád neveltség s tarthat.

lan. Hihetetlen, hogy ő legnagyobb politikai ellenfele hiával ilyen dolgokban tárgyalt volna.

Tapavica főjegyzőnek juttatott két telenről semmit sem tud.

A vármegye kézipénztárával összefüggő vádakra kijelenti, hogy úgy a főispánnál, mint önála volt ilyen kassza. Saját pénzt is ott tartotta. A vizsgálat alatt bebizonyult, hogy az összes pénzt átadta a pénzügyigazgatóságnak.

Hogy szerezte a vagyonát?

Elnök megkérdi, hogy került abba a helyzetbe, hogy 100 hold földet vehessen.

Sztojkov erre elmondja, hogy a cservenkai cukorgyártól kapott egy millió dinárt a katymári Latinovics pusztá megvételére, innen volt pénze.

Arra a kérdésre, hogy Szundano-vicestől mennyi pénzt vett fel, azt válaszolja, hogy egyszer 30.000 koronát. Elnök figyelmezteti, hogy egyzben beismerte, hogy 80.000 koronát is felvett.

Sztojkov: Lehet, nem tudom.

— Adott nyugtát?

— Lehet, nem emlékszem. Szundano-vice azt mondtotta, majd elszámolunk egyszer.

Több mondanivalója nem volt. Kihallgatása 5 perccel 12 óra előtt ért véget.

A másodrendű vádlott

A következő vádlott Pavel Jovan, novisadi kereskedő.

Az elnök kérdéseire elmondja, hogy éppen Csehországból jött haza, mikor Sztojkov felcséve felkereste és felhívta, keresse fel Sztojkovot. Sztojkov arra kérte őt, álljon ki részére egy 500.000 koronáról szóló nyugtát, mintha a megye kameoni kőbányaért vette volna fel és majd utólag megfizetik. Ismerte Sztojkovot és tudta, hogy azért kéri, mert politikai ellenfelei ellene írték és evvel a nyugtával akarta igazolni, hogy hol van a bajai kiürítés elszámolásánál hiányzó 500.000 korona. Másnap Bogdanovics bányaigazgató jelenlétében kapott is Sztojkovtól 300.000 koronát azzal, hogy a többi 200.000-et utólag megkapja.

Pár nap múlva újra Somborba hívták és ekkor Vlaskalin dr. két ur jelenlétében kihallgatta, akikről csak később tudta meg, hogy bírók.

A felmutatott nyugtára ráismer. Ha tudta volna, hogy így lesz, másképp cselekedett volna: ledögségére hívkozik, még sohasem volt bírág előtt.

A harmadik vádlott

Kolarics Milán, a sombori hitelbank igazgatója a következő vádlott, aki ugyancsak a hamis 500.000 koronás nyugta miatt került a vádlottak padjára.

— Nem érzi magát bűnösnek. Mikor az alispán a kérdéses nyugtát átadta neki, felkérte, hogy könyvelje el kiadási tételeknek. Ő azt mondta, hogy ez lehetetlen, de vállalkozott arra, hogy az irattárban deponálja. A nyugtára, melyet az elnök felmutat, ráismer. Mikor a bankban a vizsgálat megindult, nem tudta, hogy ellene is van vizsgálat, de később észrevette, hogy minden mozdulattal figyelik. Erre átadta felszólítás nélkül a nyugtát.

A negyedik vádlott

Utolsónak Krsztekanics Jovan volt bácsalmási főszolgabíró kihallgatás ki a keddi tárgyaláson.

Nem érzi magát bűnösnek. Azzal vádolják, hogy a kiürítés után két marhát elvett. Kijelenti, hogy nagy érdemei voltak a körül, hogy a kiürített területekről az előállatokat elhajtották. Tudta, hogy a katonaság és a csendőrok között osztották szét marhákat, ezért érdemeire hívkozik, hogy neki is adjanak. Arról nem tud, hogy ebben az ügyben Arsenovics Sztojkovval telefonon tárgyalt.

Arra a kérdésre, hogy ki hita meg őt a marhák elárverezésével, azt feleli, hogy ő ennél az aktuál csak segédkezett. Elmondja, hogy első kihallgatása után azonnal letartóztat-

ták. Tapavica dr.-nak, aki az árverésen jelen volt, Arsenovics adta a marhákat.

A tárgyalást háromnegyed egykor rekesztette be az elnök.

Protics Stoján a magyarság választójogaért

Interpellációban kéri számon a jogfosztást

Beogradi munkatársunk jelenti: Protics Stoján volt miniszterelnök nemzetgyűlési képviselő kedd délután fogadta Grüber László dr. pancsovai ügyvédet, a Magyar Párt társelnökét, akit felhatalmazott annak közlésére, hogy ő — Protics — október 30-ik napján írásbeli kérdést intézett a belügyminiszterhez a nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok választójoga kérdésében.

Ezt a kérdést a belügyminiszter a nemzetgyűlés elnöksége utján november hó 4-ik napján már kezhez vette. A házszabályok értelmében a belügyminiszter hordim napon belül köteles a kérdésre válaszolni. Ha a belügymi-

niszter ennek a házszabályokban megszabott köteletségének nem tette eleget, Protics Stoján az összkormányhoz intézendő interpellációban fogja kérését a nemzetgyűlés elé vinni.

Protics egyébként e találkozás folyamán részletes felvilágosítást kért és kapott a Magyar Párt megalakulásának szükségességéről, a Magyar Párt programjáról és az itt élő magyarság törekvéseiről.

Ez a jelenség is arra mutat, hogy a magyarság választójoga nagy kérdése a tíkos utasítások rendszere helyett a nemzetgyűlés nyilvánossága előtt fog elődőni.

A horvát blokk beogradi tárgyalásai

Pasicsot akarják miniszterelnöknek — Nincs sok akadálya a megegyezésnek

Beogradból jelentik: A horvát blokk kiküldötteinek beogradi tárgyalásait feszult figyelemmel kíséri az egész politiai közvélemény. Már beogradi tartózkodásuk első napjaiban kiderült, hogy elsősorban a demokráciának a zagrebi konferencián részvett tagjaival keresik az összekötést és a velük való megegyezést tekintik a legfontosabbnak. Drankovics, Predavac és Konjovics már hétfőn délután kerestek Davidovics Ljubát, minthogy azonban nem találták meg, csak Proticscsal tárgyaltak hétfőn.

Kedden délelőtt folytatták a Protics Stojánnal megkezdett megbeszéléseket. Hosszabb tanácskozásuk volt Angeles Pavle (dem.) képviselővel is, aki egyik kezd-

ményezője volt a horvátok Beogradba hívásának.

Délután Davidovics Ljuba, Velykovic: Voja és Ribar Iván, a három Zagrebban járt demokrate vezérrel találkoztak a blokk kiküldöttei és hosszasan tanácskoztak velük.

Azok a politikusok, akik a horvátokkal való együttműködés alapján állanak, úgy nyilatkoznak, hogy nagyon hamar meg lesz a megegyezés, ha a horvát blokk tagjai nem lesznek túlságosan intranzigensek.

Ugy hírlik, hogy a horvátok új választási kormányt akarnak, amelynek élén Protics állna, aki a pénzügyi tárcát is magának tartaná meg. Evvel a kormánnyal a blokk is együtt működne.

Danszky Mihály a hadbíróóság előtt

Megkezdődött a Landau-gyilkosok katonai főtárgyalása

Budapestről jelentik: A Landau Adolf halála nyomán megindult bűnpörben, mint ismeretes, a polgári törvényszék már megtartotta a főtárgyalást és a vádlottakat, Döbő Nándort és Ruzits Ferencet több évi fegyházbüntetésre ítélte. Ebben az ügyben a katonai hatóságok is eljárást indítottak azok ellen, akik katonai minőségükben szerepeltek Landauék megszorolásában és megkínóztatásában. A katonai bűnpörnek három vádlottja van és pedig Danszky Mihály főhadnagy, Lieszkovszky Pál tartalékos alhadnagy és Gonda László.

Danszky Mihály főhadnagyot hivatalos hatalommal való visszaélés

büntetéssel vádolta a katonai ügyész azért, mert Danszky mint a G. osztályba beosztott tiszt, részvétet Ruzitsnak és társainak zsarolási manővereiben mint bűnszög. A bűncselekményt megkönyvítette, mert Landau Adolf megveréséről elhőzte, sőt abban maga is résztvett.

A második vád

a büntelemértés büntetére vonatkozik. A honvédelmi miniszter ugyanis elrendelte, hogy Landauéknek biztosítsák az összes fegyházi

kedvezményeket. Danszky ezt a felsőbb parancsot semmibe se vette.

Lieszkovszky és Gonda bántalmazták Landau Adolfot és ezért emelt ellenük vádat a katonai ügyész.

Kedden tárgyalta ezt az ügyet a katonai törvényszék.

Danszky a vádiratban felsorolt vádpontok egyikében sem érzi magát bűnösnek. Egyedül abban érzem magamat bűnösnek, — mondja — hogy Landau Abraham Adolfot tetleg bántalmaztam. Mikor kimentem Landaukat kihallgatni, elfogott a szenvedély és ahogy belétem a cellába, az öreg Landaut rögtön polonvágtam és ezeket mondtam neki: — Mondd csak, te öreg zsidó, hogy mertél Ruperttel a miniszternél engem följelenteni?

Tárgyalóvezető: Miért ordított akkor az öreg olyan sokáig?

Danszky: Letartóztatása első napjánatól egészen haláláig éjjel-nappal ordított, valóságilag azon kizások következtében, melyekben Stipos részesítette.

Danszky elmondja vallomása további során, hogy mikor értesült arról, hogy a honvédelmi miniszter bizonyos kedvezményekben részesíti

Landaukat és Laehnét, csakugyan mondta, hogy a keletoldali laktanyában a vezérkari főnök az ur és nem a honvédelmi miniszter. Azért vizsgálódtam a miniszter összes nyíltó rendelkezéseit.

Tárgyalásvezető: Sipos azt mondta, hogy ön biztatra föl a kínzásra.

Danszky: Ezt ő mondja, én pedig tagadom. Sipost két magas államférfiúnak az ajánlatára vettem fel a 6. osztályba. Kémkedés miatt is folyt Sipos ellen eljárás, de magas protektorai ezt az ügyét is elsimították.

Tárgyalásvezető: Mi indította önt arra, hogy Landaut bántalmazza?

Danszky: Kérem, gyűlöletem a faj iránt.

Az ügyész: Adott ön a honvédelmi miniszter urnak információt az egész ügyről?

Danszky: Igen adtam. Megmutattam neki a cseh utleveléket és említettem a valószínű bécsi kémkedést.

Az ügyész: Mi az, hogy valószínű kémkedés?

Danszky: Mások ellen még kevesebb kémgyanu volt, mint Landauék ellen és ezek az árftalan emberek két évig is álltek.

A tárgyalásvezető: Sipos azt hallotta, hogy

Landau önzalkossága után ön szemrehányást tett neki, hogy most már baj van, miért nem jött előbb?

Danszky: Siposnak ez az állítása merő rágalom.

Az ügyész: Tíz másodpercig tartott a cellában Landau bántalmazása?

Danszky: Nem, ugy 20—25 másodpercig.

Az ügyész: De a bántalmazás és Landauék ordítá a egész laktanya éjszakáját fel-erte.

Mennyi ideig voltak önök az öreg Landau cellájában?

Danszky: Egy-két percig.

Az ügyész: Hát ezalatt ki lehetett hallgatni őt?

Danszky: Igen, mert feltettem a kérdéseket, ő nemmel felelt és én ezzel befejeztem a kihallgatást.

Az ügyész: Ezzel be volt fejezve az ön részéről a kihallgatás?

Danszky: Igen.

Az ügyész: Ugyancsak egy-két percig tartott a fiatal Landau kihallgatása?

Danszky: Igen, egy-két kérdés és azután következett a tetleges bántalmazás.

Ezzel Danszky kihallgatása véget ért.

A hadikárpótlásról szóló törvényjavaslatokat visszaküldték a bizottsághoz

A parlament keddi ülése

Beogradból jelentik: A parlament keddi ülését délután 5 óra-
kor nyitotta meg Lukinics elnök. Néhány kisebb jelentőségű miniszteri válasz után különböző javaslatok tárgyalására bizottságokat választottak.

Ezután áttértek a hadikárpótlásról szóló törvényjavaslat vitájának folytatására.

Angyelic Pavle (demokrata) hosszabb beszédben kritizálja a kormányt, a törvényhozó bizottság és a földművespárt javaslatát.

Szavics (radikális) beszéde után **Markovics** igazságügyminiszter szóla föl. Maga is visszás állapotnak tartja, hogy három különböző javaslat fekdűn a parlament plenuma előtt. A földművespárt javaslata nem is ment bizottsági tárgyaláson keresztül,

Csatlakozik ahhoz a fölfogáshoz, hogy a javaslatokat a bizottságokat vissza kell küldeni egyesítés végett.

A parlament ezt az indítványt el is fogadja és így javaslat viszszerkerül a törvényhozó bizottsághoz, amely az időközben létrejött megegyezés alapján a módosításokat a kormány javaslatán keresztül fogja vinni.

Konfliktus az igazságügyminiszter és a törvényhozás között

Az igazságügyminiszternek a bírakról és ügyvédekéről szóló törvényjavaslata, amely a jogszolgáltatásban országsszerite nagy izgalmat és éles kritikát idézett fel, súlyos konfliktusba keverte a kormányt a törvényhozással. A törvényhozó bizottság szekciója, amely legalsó fokon foglalkozott a javaslattal, november 10-iki ülésén, melyen az igazságügyminiszter sem volt jelen, a lime vizsgálatsatította a javaslatot.

A javaslat leszavazását a kormány először bizalmi kérdésnek akarta tekinteni, újabb megfontolás után azonban úgy határoztak, hogy a törvényhozó bizottság plenumhoz forduljon az igazságügyminiszter elégteléről.

Markovics igazságügyminiszter, mint Beogradból jelentik, már meg is tette ezt. Levelet intézett **Trilunovic** Misához, a törvényhozó bizottság elnökéhez, amelyben szabálytalannak mondja az albizottság eljárását, hogy távollétében behatá tárgyalás nélkül elvetette a javaslatot. Előadja **Markovics**, hogy mikor megkapta a bizottság meghívóját, megkérte **Gyonovics** képviselőt, hogy mivel még fontos elfoglaltsága van, halassza el az ülést. **Gyonovics** ezt meg is ígérte, de az ülést mégis megtartották, Ezért azt kéri a törvény-

hoz, amely az időközben létrejött megegyezés alapján a módosításokat a kormány javaslatán keresztül fogja vinni.

Az ülés félnyolckor ért véget, a legközelebbi ülés szerdán delután lesz.

Megszóla az ügyben **Gyonovics** köztársasági képviselő is, aki egy újságíró előtt kijelentette, hogy valóban megígérte **Markovics**nak, hogy az ülést el fogja halasztani, de a szekció nagy többsége elvetette ezt az indítványt.

A törvényhozó bizottság keddi ülésén a javaslatot vissza is utalték az albizottsághoz. Az albizottság rögtön ezután ülést is tartott, melyen **Markovics** igazságügyminiszter is résztvett. Megállapítást nyert a jegyzőkönyvből, hogy ott az igazságügyminiszter javaslatát reakciónak, abszurdnak és igazságtalannak jelentették ki, amely úgy az egyesek, mint az állam érdekeit sérti.

Ezután rátértek a javaslat érdemleges tárgyalására, melynek során **Markovics** hosszabb beszédet szállt sikra javaslata mellett. A vita folytatását a legközelebbi ülésre halasztották.

A közvélemény nagy érdeklődéssel várja a további fejleményeket, nemcsak azért, mert **miniszterválságra** vezethet, hanem azért is, mert a törvényjavaslat mindenfelé nagy ellenzsenvet kelt.

Anglia a keleti konferencia újabb elhalasztását kívánja

Konstantinápolyban egyre kritikusabb a helyzet — A szövetséges főmegbízottak sürgeik a békétárgyalást

Semmiel sem enyhült a konstantinápolyi helyzet, ámbar a francia kormány szükségesnek tartotta megnyugtanni az angol külügyminisztériumot, hogy abban az esetben, ha török részről támadás érné a konstantinápolyi szövetséges csapatokat, a francia katonaság kiviszi a maga részét a védelemből.

A francia nagykövét felkereste lord Curzon s azon igyekezett, hogy az angol-francia ellentétet elsimítsa. Szóba került, hogy november 20-án til is el kell halasztani a békekonferenciát, mert csak így lehet időt nyerni arra, hogy a szövetséges kormányok tisztázzák a helyzetet. Ebben az esetben a jövő hét elején lenne a találkozás az antant államok vezetői között. Lord Curzon nyomatékosan hangsúlyozta, hogy ha a megegyezés nem jönne létre, az angol békedelegáció nem megy Lausanneba.

Harding párisi angol követ kormányva nevében Londonba meghívta Poincarét, hogy a békekonferencia előtt ott a keleti kérdésben meg egyezzenek. Poincaré a meghívást nagy elfoglaltságára való hivatkozással visszautasította. Kijelentette, hogy Franciaország nagy súlyt helyez arra, hogy az előzetes tanácskozásokon Olaszország képviselője is részt vegyen. Az olaszok azt kívánják, hogy a szövetséges hatalmak képviselőinek előértekezetlet Párisban vagy Nizzában tartásuk meg.

Konstantinápolyból olyan jelentések érkeznek, hogy a lausannei kon-

ferencia elhalasztása a török fővárosban igen nagy izgalmat keltett. A szövetséges főbiztosok táviratlag fordultak kormányaikhoz, hogy a békétárgyalást minél előbb kezdjék meg, mert különben Konstantinápolyban és Kisázsidiában komoly események bekövetkezéséről kell tartani.

Rifat pasa, az angolai kormány polgári kormánybiztosa dvette Konstantinápoly közigazgatását. A szövetséges főbiztosok előtt kijelentette, hogy nem tartja magát, a kapitáldetűkhoz, mint hogy, azoknak érvényességét az angolai kormány nem ismeri el.

Az új kormányzónak első ténykedése volt, hogy

kiszabadította a politikai foglyokat.

akiket a konstantinápolyi kormány és a szövetséges megszálló hatóságok fogtak el.

A szövetséges főmegbízottak az ostromállapotot mindaddig nem tudták Konstantinápolyban kihirdetni, mert

a szultán testőrsége átprátoit a kemalistákhoz

és ezek nélkül a szövetséges megszálló csapatok gyengék az ostromállapot fenntartásához. A főmegbízottak szükségesnek tartják, hogy az ostromállapot kihirdetése előtt a keresztény lakosság távozék el Konstantinápolyból.

Hir szerint **Tevfik** pasa, volt nagyvezérnek sikerült a szultánt meggyőznie arról, hogy alá kell írnia lemondását.

Átszervezik a szubotocai bejelentő-hivatalt

Összeírják a szubotocai úslakókat

A szubotocai rendőrségi bejelentő-hivatal átszervezése a mult hét folyamán megkezdődött. Az eddigi változás egyelőre abban áll, hogy kétfelosztották az utlevelé- és bejelentő-osztályt, amióáltal a közönség ügyei gyorsabb elintézését nyerhetnek. Mindkét osztály egyelőre még a régi helyiségekben működik.

A rendőrség most a bejelentést ki akarja herjeszteni a régi szubotocai lakóskora is, akkíróld eddig a bejelentő-hivatalban semmi nyilvántartás nem volt. Ez a nyilvántartás kiterjedne minden szubotocai városban és a személyi levek minden lakósváltozást keresztül foglank vezetni. Külön nyilvántartást fognak vezetni a büntetett egyénekéről is, ami összefüggésben lesz a büntetői osztállyal is. Mivel az új bejelentő-hivatal teljesen nagyvárosi mintára akarják megszervezni, a bejelentőhivatal egyik vezetője **Zagreba** és **Beograd**ba megy az ottani bejelentési és nyilvántartási módszer tanulmányozására végett.

Az átszervezés tervezetével már foglalkozik a bejelentőhivatal, amit jóváhagyás és a költségek megszá-
vazása végett a városi tanács és a közgyűlés elő fognak terjesztetni. Ha ezek a fórumok a szükséges anyagi eszközöt rendelkezésére bocsátják a rendőrségnek, úgy az átszervezés néhány hónapon belül meg fog történni.

Sokan jönnek vizum nélkül Magyarországból

Tiltott határátlépés miatt eljárás indul meg ellenük

A szubotocai rendőrségen az utóbbi hetekben egyre több olyan Magyarországból érkezett utast állítanak el, akik szabályszerűen kiállított utlevelé-
érkeztek a budapesti vonattal, de akiknek utleveléről hiányzik a jogoslák konzulátus beutazási vizuma. A rendőrség minden egyes esetben megállapítja a tiltott határátlépési kihágás fennforrását és az ilyen utlevelélel érkeztek a törvény értelmében 100 dinár pénzbüntetéssel és 8 napi elzárással sújtja, ennek kitöltése után pedig átteszik őket a határon.

Amikor meg kell állapítani, hogy ez esetekben a rendőrség a törvény és a felbőlv utasítások alapján jár el, — azt is konstátálni kell, hogy a "tiltott határátlépések" számát azok a nagy nehézségek okozták, amelyekkel a jogoslákvalába való beutazás jár. Talán egyetlen országba sem olyan nehéz bejutni, mint Magyarországból a SHS. királyságba. A beutazási engedélyek és vizumok megszerzése rengeteg utanjárást és sok időt vesz igénybe és nem egy esetben a beutazást kérelmek föléléig, sőt egy esztendeig is várnak, amíg kérelmük elintézését nyer. Ez a körülmény rendkívül hátrányos mindkét ország lakosságára nézve, mert — a személyes kapcsolattól eltekintve — a gazdasági érdekek is gyakran szükségessé teszik a két szomszédos ország polgárainak személyes érintkezését. Míg a beogradi magyar konzulátus a legtöbb esetben azonnal láttaozza a jogoslák polgárok utlevelét, a magyar allampolgároknak előbb kérnük kell a budapesti, illetve pécsi konzulátusok utján a beogradi belügyminisztériumban a beutazási engedélyt és csak ennek elnyerése után kaplatnak vizumot.

Enek az eljárásnak a hosszadalmas-sága sürős és haiszathatalan esetekben arra bírja rá a magyarországiakat, hogy vizum nélkül tegyék meg az utat, ami azonban a legtöbb esetben kihágási eljárással végződik rájuk nézve, mert

Szuboticára való megérkezéskor az utlevél szabálytalansága miatt a rendőrségre előállítják, megbüntetik és a nélküli hogy utjuk célját elintézhették volna, átteszik őket a határon.

A szuboticiai rendőrségen újabb azt is megállapították, hogy Magyarországon sok esetben az ott élő jugoszláv állampolgárok számára a magyar hatóságok állítanak ki utlevelet, holott erre csak a jugoszláv külképviseletek jogosítottak. Ilyen esetekben az utasok utlevelét a rendőrség lefoglalja és a szabálytalanságról jelentést tesz a belügyminiszterium úján a külügyminiszteriumnak.

CIRKUSZ

Csevegés a nagyságos asszonnyal

Dr. Kosztvasztkosznén megfogott ma este a marónis kofa előtt, azt mondja, kísérjem haza, fél' egyedül menni a sötét utcákon, mert sok a részeg ember, az ura pedig, az ura pedig el van utazva... Jaj én is félek végigmenni a sötét utcákon a drága Kosztvasztkosznival, mert rögtön részeg ember lesz belőlem. Nem jó sokszor hazakísérni egy olyan naccerű, egy olyan nagyon naccerű fényfőt, mint amilyen ez a kis drága, ez a kis edes, ez a kis huncut, akinak az ura olyan sokszor el van utazva.

Az ember ugyanis mindig szeretne felkiáltani ilyenkor, ha módjában állna, hogy: Kosztvasztkoszt!

Szóval megint nem kísértem el az aranyost, megint nem állott módomban. Így hát csak a marónis kofa előtt fűrészeltünk le a hosszú esteből egy rövid félórát, jaj nagyságos asszonyom, milyen pechem van, be kell mennem a szerkesztőségbe felkiáltással.

— Mit csinál majd odabent abban a szerkesztőségben — kérdezte a kis enniváló, a kis megennivaló, a kis elfogyasztanivaló. — Mit tudnak csinálni maguk olyan sokáig ott abban a szerkesztőségben? Egész este, egész éjjel bentvannak és irnak, irnak, irnak, reggel aztán, mikor az újság megjelenik, nincsen benne semmi érdekes dolog. Egy divatlevél nincs az újságban, egy érdekes szerelmi dráma, egy házasságtörés, egy ló hecc nincs a lapban. Csak mindig az a Kemal pasa, meg mindig az a Mussolini, meg mindig az a jóvátétel...

— No, no, talán az a Mussolini, a fascista főnök nem érdekes ember? Direkt regénybe való hős.

— Csak volt! Most már nem érdekes. Amíg gorombáskodott, mozgósított és erőszakoskodott, addig csakugyan kíváncsian vártam az újságot, hogy mi mindent fog még mérni ez a furcsa ember. Most, amióta az olasz király miniszterelnökké esköltö, mintha egészen elment volna a kedve szegénynek mindentől, legfőképpen pedig a fascizmustól. Olyan kezes bárány lett belőle, hogy rossz nézni. Amióta levette a piszkos, akarom mondani fekete ingét és a miniszterelnöki frakkhoz való fehérét vett fel, mintha az erjét, a férfiaságát is levette volna. Az olyan fascista, akinél nincs ereje, nem imponál nekem.

— Pedig azt mondják, hogy ez a Mussolini nagyon szép szál ember. A nők imádják. Egész Róma rajong érte. Apropos, mikor utazik nagyságos asszony megint Rómába?

A drága sértődötten vágta fejemhez a stanzli végén megmaradt marónt.

— Csak újságíróval álljon szóba az ember — mondotta durcásan — mindjárt bevásárol néhány rossz szöveget maguktól.

A valutadiktátor zagrebi tárgyalásai

12 centimesen stabilizálják Zürichben a dinárt

Zagrebból jelentik: *Plavcsics* Dusan, a deviza-ügyek intézésével megbízott kormánybiztos, aki Zürichből hazafeje, szombat óta Zagrebban tartózkodik, kedden délután tanácskozára hívta meg a tőzsde tanácstermébe a horvátországi nagyobb pénzintézetek képviselőit. *Plavcsics* a konferencián először ismertette prágai és zürichi tapasztalatait a deviza-forgalom, különösen pedig a dinár árfolyamának alakulása tekintetében. A jugoszláv valuta helyzetét a külföldi pénzpiacokon nagyon optimistikusan ítéli meg és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy rövid időn belül sikerülni fog a dinárt 12 centimes árfolyamon stabilizálni.

Közölte ezután, hogy rövid időn belül meg fog jelenni a végleges deviza- és valutarendelet és felkérte a megjelenteket, hogy közöljék vele észrevételeiket és kívánásaikat. A bankkiutdöttek közül többen elmondott véleményüket és egyöntetűen kijelentették, hogy elsősorban a deviza forgalom korlátozásainak a csökkentését kívánják, hogy a bankok szabad kezét nyerjenek saját kezdeményezései pénzügyi tranzakciók keresztülvitelére. *Plavcsics* tudomásul vette a bankok kívánásait és kijelentette, hogy az új rendeletben azoknak a lehetőség szerint eleget fog tenni.

Plavcsics kedden este Zagrebból Beogradba utazott.

Aktivista matiné

Szuboticán

Vasárnap délelőtt a Korzó Moziban

Nemrégiben már megemlékezünk róla, hogy ittélő aktivisták matinét akarnak tartani. Akik az aktivisták közül még csak hírből, írsaikból ismerték, azoknak most módjukban lesz, hogy az új művészet fiatal trónkövetelőit, vasárnap délelőtt tíz órakor a Korzó moziban szemlét szembe lássák és hallhassák. A sok akadályos és gáncsallító fiatalok ezideig még csak Novisadon tartottak demonstratív jellegű matinét, az *Ut* című aktivista folyóirat gárdájának rendezésében. Az első sikereken felbuzdulva most a jugoszláv magyar és szerbnyelvű aktivisták Szuboticián második nagyszabású matinéjukkal lépnek a közönség elé.

A mozijelző esernökében öles, tarka plakátok ordítanak, óriási feliratokkal, amiken az eddigi receptől eltérő sorok olvashatók. A műsor egyik főérdekessége, az »beavatottak« szerint *Sugár Andor* »Antracén lázadás« című groteszk szindarátja lesz. Egyébként a program a következő:

MEGHÍVÓ.

Nagybecsű személyét meghívjuk az alább kiírt műsorral 1922. november 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor megtartandó aktivista matinéra, melyen 20 dinár lefizetése után megállapíthatja saját né. véleményét az aktivista művészeiről.

Vagyunk hitélő tisztelettel Jugoszláviai Aktivisták mint Szövetkezet.

MŰSOR:

Briki Djurica: Az új jugoszláv irodalom és művészet.

Arató Endre: Mit akar az új művészet?

Ljubomir Micić: Zenitiszka pesnička.

Harasztli Sándor: Asszonydieséret.

Csuka: Zoltán; Versek.

Ling Árpád: »Kialtvány a XX. századhoz«.

Sugár Andor: Antracénlázáadás, aktivistamese, fény-éshangarchitektúra kísérlettel.

Kassák: Anyaság.

Ujvári: Próza 26. (Szavalya; Szász Olga).

Briki Gyurica: Versek.

Miles Flörbe: Fa.

diapozitív *Klauber* István eredeti munkája.

Jegyek előre válthatók az összes könyvkereskedésekben és a Korzómoziban.

Az aktivisták azt hiszik, hogy Szuboticián mindenki meleg érdeklődéssel és kíváncsisággal várja első bemutatkozásukat.

Vasárnap este a bálban...

Hogyan mulatnak a Hungáriában?

Voltam a bálban. A Hungáriában, tudniillik, vagy ahogyan a bál helyi közönség zengően éjti: a Zungáriában. Nagyon szép volt.

A Zungáriában a bál nem zártkörű, nem kellett tehát külön, névre szóló meghívóról gondoskodnom, a frakk és a lakk is mellőzhető.

Az egykori Hungária szálloda udvarában van az üvegfalú, hosszukás báterem. Húsz koronát, vagyis öt dinárt kell először leszurkolni.

Tündéri látvány fogad. A terem üvegfalú pazarul díszítve hatalmas papír-rózsákkal, a legrikítóbb színekben.

Itt láttam életemben először lilaszínű és fekete rózsákat, színes papírfüzérek kötik egybe a falakon pompázó délszlái növényeket, a legtarkább színű papírosokból. A figyelmes szemlélő szüreti bálból visszamaradt diadalmi jelvényeket is felfedez a díszek e tengerében.

A terem zsúfolva, pedig csak fél kilenc óra van még. A zungáriabeli bálközönség pontos. Itt-nincsenek későn jövők.

Sok a lány, de legény is van bőven.

A lányok csinosak, fiatalok; vidám munkáslányok, kispolgárok, kispárosok lümpelbőre öltözött leányai, aztán háztartási alkalmazottak is, tarka egyvelegben, mindannyian fejkendővel. A terem végében hajadonfejjel is vannak lányok, ezek kizárólag katonákkal táncolnak.

A terem közepén, a »dubon«, — ahogyan itt mondják, a zenekar foglal helyet, természetesen trombitások.

Egyik leánytól megkérdeztem:

— Mit fujnak lelke? Mi a táncrend?

— Táncrend, az itt nincs a Zungáriában, a trombitások már tudják mit kell fujni. Előbb három boszton, aztán csárdás, kólé, megest boszton háromszor.

— Aztán megest csárdás... vetem közbe.

— Nem, boszton, utána vanszpet háromszor és csak aztután megest csárdás, kólé és háromszor boszton.

— Hát ilyen s k it a tánc?

— Ez sok? — csodálkozik a nagy lány. — Mi itten mindig táncolunk a marsig.

— Hát az mikor van?

— Mikor egy órákor éjjel vége van a bálban, a trombitások marsot fujnak és akkor mi elmegyünk.

Egy alacsony, barna legény lép a lány elé.

— Szabad, nagylány?

— Kérem, feleli a lány és táncba megy az alacsony, barna legénykével, aki szin-

te elvesz a hatalmas természetű, széles csipőjű nagy lány mellett.

Figyelemmel kísérem a párt. Egymáshoz tapadva, kipírult arccal, líhegve táncolnak, a kis barna legény egészen elvesz a nagy, erős lány mellett, aki ugyancsak fogja a fiút és folyton a szemébe néz.

Egy magas, széles vállú, díjbirkózó külsejű legény lép most a táncoló párhoz: — Szabad, nagylány, — mondja és már nyúlta is kezét a lány felé.

A lány félig feléje fordulva, táncközben: líhegve szól:

— Most nem.

A nagy, erős legény szó nélkül elrántja a lányt az alacsony, barna legény mellől.

A nagy lány pillanatig szembenéz a hatalmas erős legénnyel, aztán két öklével mellbe löki, úgy hogy a nagy legény megtántorodik és a lány ismét odafordul régi táncosához, a kis barna fiuhoz és tovább akar táncolni.

A nagy legény nem hagyja ennyibe a dolgot.

— Velem fogsz táncolni szól erőlyesen és a lány félét nyul.

— Hagyjál, nem táncolok veled.

— Nem?

— Nem!

A nagy legény kezében hosszú, fényes késpenge villan meg. Felemeli a kést és a lány felé szur.

Ebben a pillanatban a kis, barna fiu, — a nagy lány táncosa, — aki eddig néma szemlélője volt a jelenetnek, villámgyorsan a lány elé ugrik és testével elfedi a nagy legényt elől.

Az újfára indult kés éles pengéje a fiu mellébe szalad...

Kis kör képződik. Halk sikolyok. A fiut kivezetik a tereből.

... A tánc folyik tovább a marsig.

Igy volt a Paraszthécsüflet című ismert dráma előadása Szuboticián, vasárnap este, a bálban.

— rth.

HIREK

— A beszkerei vendéglősök a királyi párhoz. Mint a Sluzbene Novine közli, a beszkerei Vendéglősök Egyesülete elhatározta, hogy a királyi párnak ajánlja föl a fölavatandó egyesületi zászló védnökségét és ezt a kérelmet hódoló küldöttség útján óhajtja a királyi pár elé terjeszteni. A királyi kabinetirodája értesítette most az egyesületet, hogy *Öfelsége* a közeli napokban fogadni fogja a küldöttséget.

— Mussolini idővölzö távirata a párhoz. Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök, hivatala elfoglalása alkalmából idővölzö táviratot küldött a pápának, melyben kijelentette, hogy kormánya a vallást a legnagyobb tiszteltben fogja tartani.

— Meakora Péter király hagyatéka? Beogradból jelentik: A »Novi List« Péter király hagyatékával foglalkozva azt írja, hogy az egész hagyaték értéke két millió dinár, amely többnyire hazai, svájci és francia bankok részvényeiből és 300.000 dinár készpénzből áll.

— A parlamenti ellenzék készülődése. Beogradból jelentik: A válságos parlamenti helyzetre való tekintettel a földmivesszéspárt összes képviselőit táviratilag Beogradba hívta.

A többi ellenzéki pártok tagjainak többsége Beogradban van. A napokban tárgyalások kezdődnek az ellenzéki pártok között egységes parlamenti fellépés céljából.

— A rokkantörvény. Beogradból jelentik: A demokrata klub kedden délelőtt rövid ülést tartott, amelyen *Zserjav* szociálpolitikai miniszter javaslatára bizottságot választottak, amely a szerdai nap folyamán vele együtt újból át fogja tanulmányozni a rokkantörvényt.

A sentai posta- és távirada főnök előléptetése. Sentaról jelentik: Bukor Károlyt, a jelenlegi sentai posta- és távirada főnököt, szolgálati helyén és beosztásán való meghagyással, a posta- és távirada főtitkárává nevezték ki.

Beszámolóknak Nincsiésnek a külföldi követek. Beogradból jelentik: A külügyminiszter meghívására kedden Beogradba érkeztek Markovics Jován, az új berlini követ, Juchovics prágai főkonzul és Ilics Nasztáz tíranai ügyvivő, akik részletes jelentést tettek működésükről. Ilics hosszabb ideig tanácskozott Nincsiéssel és közöttük vele albaniai tapasztalatait, melyek szerint napról-napra konszolidálódnak az állapotok. Nincsiés megelégedését fejezte ki Ilics működése fölött.

Kinevezések a novisadi postai igazgatóságánál. A hivatalos lap közli, hogy a novisadi postai igazgatósághoz kineveztek Paulics Vaszót főfelügyelővé, dr. Pelcs Gyulát osztályvezető ellenőrré, Matkovic Istvánt ellenőrré, Piletics Pavlét a beogradi posta- és távirada igazgatóságtól a novisadi igazgatóságához ellenőrré, Varesics Istvánt a skopljei posta- és távirada igazgatóságtól pedig a novisadi igazgatóságához osztályfőnöké.

Újból kísért az Omnium Serbe terve. Beogradból jelentik: A 800 millió Ratonai hitel megszívazása alkalmával radikális körökben az az ötlet merült fel, hogy egy nagy gyárat kellene alapítani munió, fegyver, lokomotív, vagon és mezőgazdasági gépek gyártására. A gyártelep helyül Lublje boszniai városkát vették kombinációba, amelynek közelében nagy szőlő- és vassérctelepek vannak és a tüzfiaellátás szempontjából is megfelelő.

Eljegyzés. Adler György, a hírlap-tisztviselő, eljegyzett Braun Rozsikát Paeséről. (Minden külön értesítés helyett.)

Szűnőeladások a nyugdíjasok javára. A szubotikai katolikus legényegylet a vajdasági nyugdíjasok javára három előadást rendez. Szombaton a Vigócek-ét látsszák, vasárnap délután Az iglói diákok kerül szíjre, vasárnap este pedig a Mozgófényképek-ét. A nemes célú előadásokat a magyar közönség bizonyára látogatni fogja s ezáltal is hozzájárul a sanyaru helyzethez jutott nyugdíjasok felsegítéséhez. Jegyeket a katolikus legényegylet helyiségében és a Reitter drogériában lehet előjegyezni.

Házasság. Fischer Hannus és Andrejkovits János folyó hó 14-én délelőtti 10 órakor házasságot kötnek Vel-Kikindán. (Minden külön értesítés helyett.)

Ada új plébánosokat választott. Sentaról jelentik: Az adai görög-katolikus hitközség vasárnap tartott közgyűlésén Szévits György lelkészt választotta meg plébánosá. — A román kat. hitközség is vasárnap tartotta meg közgyűlését és plébánosá Drodzlik Imre eszázértöltési lelkészt választották meg.

A görög miniszterek és tábornokok a hadifővárnévszek előtt. Athénből jelentik: A kamara ülésében összeült a hadifővárnévszek, amely az ország szerencsétlenségéért felelős miniszterek és tábornokok fölötti tétkezés fog. A védők illetékességi kifogásokat tettek. A bíróság a védők kifogására azt választotta, hogy hatáskörét a nemzet öntudatából állapítja meg.

Sentai gimnázium tüzfija. Megirtuk, hogy a sentai főgimnáziumot fainégytette, ami a tanintézetben leucetillanó tette volna az előadások tartását. A városi tanács most kintalt a főgimnázium részére hat vagon fát és ezzel a készlettel, a gimnázium saját készletével együtt, egyelőre elegendő fa áll rendelkezésére.

Antonijevics római követ Beogradba jön. Beogradból jelentik: Antonijevics római igazgatóval követ az-zal a kérelem fordult a kormányhoz, hogy hívják meg Beogradba, mert nagyon fontos híreket akar közölni az orosz helyzetről. Kormánykörökben azt hiszik, hogy Antonijevics még e hét folyamán megérkezik Beogradba.

Egészégügyi kinevezések. Novisadról jelentik: A novisadi Pasteur-intézet másod-orvosává dr. Dorozlovics Vita orvost, az ottani köz-kórház segédorvosaiá pedig dr. Kamenkovics Lorándot és dr. Steinmetz Frigyesét nevezték ki.

Országos szocialista gyűlés Novisadról. Novisadról jelentik: Az országos szocialista párt e hó 19-én, vasárnap a Szloboda szálló termében népgyűlést tart, amelynek szónokai lesznek Topalics Zsviko és Szekulics Milán nemzetgyűlési képviselő.

Csehszlovák tanítónők Szubotican. Kedden délbén érkeztek meg Szubotícára a SHS. királyságban tanulmányután levő csehszlovákiai tanítónők, számszerint harmincegyen, akiket a város barátságszó fogadtásban és vendéglátásban részesített. A vendégeket az állomásnál Tabakovics Miklós polgármester, a városi tanács több tagja, dr. Gancevics Pavle iskolafelügyelő, a szubotikai tanítók és tanárok, valamint a tanítóképző növendékei várták. A vonat beérkezésekor katonazene fogadta őket és a zenekar kísérete mellett vonultak be az Aleksandrova-utcán keresztül a Beograd-szállóig, ahol a város ebédt rendezett tiszteletükre. Délután megtekintették a várost és az iskolákat, este pedig a város által rendezett vacsorán vettek részt. Este hangversenyt tartottak a Városi Színházban, amely nagy közönség előtt szép sikerrel folyt le.

Sentai utcakövezési munkálatokat tavaszra halasztották. Sentaról jelentik: A város három millió koronát szavazott meg utcakövezésekre. A kedvezőtlen időjárás és az anyagszállításban beállott késedelem miatt a munkálatokat tavaszra halasztották.

Házasság. Floris Frigyes nagyiparos dr. Schäfer Adorjáné Korondy Máriaival Budapesten házasságot kötött.

Ura folynak a jugoszláv-román egyházi tárgyalások. Beogradból jelentik: A múlt hónapban várattalun fölbenmaradt diplomáciai tárgyalások a bánágsági iskola- és egyházi kérdésekben ismét megkezdődtek Beogradban.

A magyar nemzetgyűlés november 16-án ül össze. Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés november 16-án ül össze.

Az osztályorszátek keddi huzása. Lepedat és Jovanovics az osztályorszátek szubotikai főelőruhítóit által eladott sorsjegyek közül a következők nyertek: 5024, 227, 020, 091, 7225, 521, 509, 9442, 470, 411, 9885, 989, 873, 969 (4000 dinár), 847, 934, 11.138, 158 (500 dinár), 178, 169, 13.029, 072, 068, 275, 250, 048, 16.122, 144, 156, 166, 18.618, 680, 330, 323, 22.027 039, 23.508, 25.050, 003, 27.234 (500 dinár), 404, 28.000, 345, 374 (1000 dinár), 395, 373 (300 dinár), 375, 29.465 (500 dinár), 437, 30.507, 34.000, 676, 657, 662, 644, 36.000, 159, 180, 168, 37.077, 38.021, 800, (8000 dinár), 728, 011 (500 dinár), 763, 727, 044, 40.038, 42.577, 44.833 (500 dinár), 314, 094, 45.316, 651 (500 dinár), 594, 592, 65.536, 47.261, 971, 48.931, 325, 49.326, 756, 785, 716, 50.775, 51.748, 52.090, 358, 367, 53.342, 891, 55.885, 226, 56.295, 404, 57.450, 620, 511, 58.555, 51.302, 967 (500 dinár), 918, 965, 62.193, 244, 204 (500 dinár), 238, 63.203, 338, 64.334, 464, 65.000, 510, 67.584, 759, 783, 789, 763, 667, 770, 746, 766, 68.852, 69.871, 027 (500 dinár), 047, 72.037, 74.315, 75.078, 948 (500 dinár), 988, 990, (4000 dinár), 76.972, 77.383, 449, 78.434, 835, 79.904, 948, 990, 80.741, 746, 82.747, 729, 788, 713, 741 (500 dinár), 83.711, 262, 925, 921, 919, 997, 95.904, 651, 686, 633, 87.065, 144, 161, 88.193 (500 dinár), 89.143, 080, 098, 036, 085, 088, 92.021 (1000 dinár), 139 (500 dinár), 123, 93.151 (500 dinár), 041, 027, 037, 94.071

Az osztrák pénzügyminiszter lemond. Bécsből jelentik: Ségur pénzügyminiszternek betegségi okokból történő visszalépése befejezett tény. Utódja Himbők keresztényszocialista-párti politikus, követségi tanácsos lesz.

A Délivasut a kocsiállásépítést díjazta. A hivatalos lap közli: A Délivasut igazgatósága november 15-től kezdődőleg a kocsiállásépítést díjazta és vagononként tíz dinárra emelte föl.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (vél Reichi-palota). Telefon 4—52.

Dr. Kosztolányi Árpád orvos rendel Wilsonova-utca 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegked délelőtt 8—10-ig, bór- és nemibetegeknek délután 3—6-ig. (Salvator-emelőtások verbaajosoknak).

Dr. Dragiča Leovac, nyuz. agrár-reform-miniszteri osztálytanácsos ügyvédi irodát nyitott Beogradban, Terazija 32. szám alatt.

Nagymennyiségű máramarosi kincstári származású vékony fenyő (Landinák) valamint mindennemű fűrészáru asztalos anyag kapható vaggontételekben, vagy a Tiszán tutajozva Starikanizsai Első Gőzfűrés és Gőzmalom Részvénytársaságánál.

Elsőrangú tőkebefektetés Nagyvárosban vasut mellett nagyforgalmu állandó üzembén lévő, modern iparvállalat (malom) 5—700.000 dináros hosszabb lejáratu kölcsönt keres, eselleg társufás formájában. Minden tekintetben legmesszebbmenő biztosítékot nyujti. Kivánságra első helyen betölthető. A gyártelep értéke 2 millió dinár. — Megkeresések „Export” jellegre a lap kiadójába küldendők. 8220.

Subotica határában eladó 45 lóerejű szivógázmotoros teljes rendezésű malom fele része. 8289 Bővebbet a kiadóhivatalunkban vagy a helyszínen Mirges megállóhely közelében 405 házszám, — GEORG MAYER TULAJDONSNÁL A malom éjjel-nappal üzembén van.

50 lánc nagyfényű szántó föld szállással haszonbérbeadandó. Feltételek dr. Singer Béla ügyvédnél (Pašičeva-utca) meg tudhatók. 8159

Tőkepenzés kerestetik ujonnan alakuló részvénytársasághoz. Az illető részvényeket kapna és helyet foglalna a r. t.-ban. Szükséges tőke: 300.000—500.000 dinár. Személyes, vagy írásbeli fölvilágosítással szolgál Vlada Jovanović, Beograd Kralja Milana 78.

TŐZSDE

Beograd, november 14. Zárlat: Páris 398, London 276.40, Milánó 284, Newyork 61.75, Berlin 0.85, Prága 200, Szaloniki 99, Bécs 0.080, Budapest 2.59, Varsó 0.45, Bukarest 41.

Zagreb, november 14. Zárlat: Dollár 60—61, Milánó 290—294, Prága 198.50, Berlin 0.80—1, Bécs 0.0835—0.0885, Budapest 2.40—2.20.

Zürich, november 14. Zárlat: Berlin 0.073.75 (0.068.75), Holland 214.25 (214), Newyork 545.50 (546.75), London 24.40 (24.40), Páris 35.70 (34.85), Milánó 25.80 (24.65), Prága 17.40 (17.35), Budapest 0.22.50 (0.22.50), Zagreb 2.25 (2.25.50), Bukarest 3.50 (3.50), Varsó 0.03.50 (0.03.50) Bécs 0.0074, bélyegzét (0.0074, 0.0076).

Budapest, november 14. A devizaközpont jegyzései: Berlin 35, Milánó 112, Dinar 6, Bukarest 15, Páris 158, Prága 77, Zagreb 9.

Értéktőzsde. A már hetek óta várt hossz-mozgalom kedden megindult. Egyes értékekben ugrásszerűen emelkedtek az árak. Az első kőtecs mindegyik értékénél magasabbak voltak a tegnapi záróárfolyamnál. A Magyar Hitel 1000, Salgó 3000, Államvasút 3000, Budapesti Gőzmalom 2000, Általános köszén 10.000, Ganz-Danubius 35.000, Nasic 6500 koronával szökött fel.

CLUB PAPIR monopoli taxával 510 korona a Bedó trafikban Subotica, Aleksandra u. 50 doboz vételnél 500 K 100 doboz vételnél 495 K

Káposztás-hordók 4—500 literesek, azonnal feltehető állapotban, prima minőségű tölgyfából juttányosan kaphatók, kb. 150 hektoliter JELINEK 6708 Paja Kulundžičeva u. 4.

Valódi CLUB papir az új monopoli takaszalaggal ellátott dobozokkal 520 koronáért kapható a Deniko trafikban Subotican, 100 doboz vételnél nyári árban azonnali szállítású a pénz előzetes beklud se mellett.

Amerikai szabadalm. összehajtható ágy 7750 Az ágy betéttel együtt csak 700.— dinár

Különösen alkalmas szállodák, szanatoriumok, fürdők, tanuló, ethonok, ipari munkásságnak. Minden házban nélkülözhetetlen. Amíg a készlet tart, székül des egész Jugoszláviára az előállító által. Josip Brozović Zagreb Boskovec u. 18. Telefon 25—61.

NYILTTER.

A t. örlő és daráltató feleinknek szives tudomására hozzuk, hogy a mai naptól kezdődőleg vámörlest és darálást kizárólag természetbeni vámért vállalunk.

Egészséges buza után a vám 10% (tiz) és 2% (kettő) az elporlás. Adunk a vám levonása után 25% (huszonöt) nullás, 50% (ötven) főzőkenyér lisztet és 23% (huszonhárom) korpát.

Egészséges rozs után a vám 10% (tiz) és 3% (három) az elporlás. Adunk a vám levonása után 70% (hetven) egységes rozs lisztet és 27% (huszonhét) korpát.

Darálásnál a vám 7% (hét) az elporlás 1% (egy).

A gabona és örlemények háztól és házhoz való fuvarozását a fél kiváságára csak akkor eszközöljük, ha igánk szabad és fuvardij cimen ugy a gabona, mint az örlemények után külön-külön 100 kg-onként (egyszáz) 2-2 (kettő-kettő) dinárt számítunk fel.

Subotica, 1922. november 15.

Berger Jakab villanymalma,
Glieb Vilmos.

Gorijobacko udruženo paromlinsko d. d. „MARGIT“ parnimlin d. d., gőzmalom r. t. (Felsőbácskai egyes. gőzmalom r. t.)

Herzberger József gőzmalma,
Kladel malom,

Kohán Vince és Fiai hengermalma,
Krausz Gábor és Fia hengermalma.

„MARGIT“ parnimlin d. d., gőzmalom r. t. Pollák Arthur gőzmalom

Raichich malom
Tumbász parnimlin (gőzmalom)

Van szerencsém t. vevőimet értesíteni, hogy

RÉDEI TIBOR ur cégem szolgálatából békés uton kilépett s részemről — semminemű megbízása nincs.

Teljes tisztelettel
Zoltán Rosenthal

5158

Vidéki

Kereskedők!!

figyelmébe

Felkérem t. vevőimet, hogy a fagy beállta előtt sziveskedjenek!

Tenta, Politur, Indigóoldat-

ra vonatkozó rendeléseiket beküldeni, mert később a fagy beálltaival ezen cikkek csakis saját felelősségükre lesznek szállíthatók.

Tisztelettel
Kalmár Vegyipar
Subotica.

8235

BUTOR-ÉS FURNIRGYÁR

TELEFON 50. **APATIN** TELEFON 50.

FÜRÉSZ- ÉS HÁMOZÓMŰ.

Készít mindennemű butort, irodai berendezést könyvha- és

KERTIBUTORT,

fászögel, vakfurnirt minden méretben, záróákat, zárólemezeket, ládákat és dobozokat minden méretben.

KUBIKUS TALICSKÁK

nagyban.

VILLAMOS LUXUSLÁMPA LERAKAT.

Ügynökök kerestetnek

vidékre is magas fizetéssel egy jól bevált szabadalom terjesztéséhez „MECHANIK“
Vilsonova ul. 16.

8236

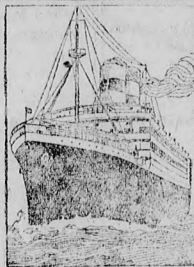
Figyelem!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség tudomására hozni, hogy sikerült megnyernem hölgyfodrász szalonom részére egy kiváló munkaerőt, ki Bécsben csakis elsőrendű üzletekben asszisztált.

Több világváros: Drezda, München, Karlsbad, Wien versenykiállításain elismerő oklevelekkel, ezüst és arany érmekkel lett kitüntetve.

Kérem a t. hölgyközönség szives érdeklődését.

E célból, hogy minden hölgynek alkalma legyen művészi munkánkról meggyőződni, a mai naptól fogva hölgyfodrászati szalonomban végzett munkáinkat az árakat leszállítottam: —
Kiváló tisztelettel **MITTLER GYULA**
illatserzés.

Királyi Holland Lloyd

jugoszláviai képvisellete

Jugoszlavenska Banka d. d.

Egyetlen engedélyezett vonal

DÉLAMERIKÁBA

Rendszeres személy- és teherszállító hajók: Amsterdamból és Cherbourgól Rio de Janeiro, — Santos, — Montevideo és Buenos Airesbe. — Bővebb felvilágosítást nyújt.

KIRÁLYI HOLLAND LLOYD ZAGREB

Cesta B. 33. — Telefon: 24-65.
Sürgőnycim: „REALLOYD“ 7837

Szobakályhákat

- Elsőrendű fa- és szénfűtésre lemez-
képpennyel és chamottebetéttel
- A) fűtőképesség 180 köbméter
 - B) " " 120 " "
 - C) " " 80 " "
 - karzattal és főzőkarikákkal
 - „) " " 50 " "
 - karzattal és főzőkarikákkal

Gyárt:

„IRIS“
FÉM- ÉS PLÉHÁRUIPAR
Ing. Faith Ferenc
NOVISAD

Állandó nagy raktár.

Hejdukka Mátyás fatelepe
Subotica, Segedinski put. — Telefon 171.

Ajánl prima külföldi 6000 kalóriás

tüzelősziget

métermázsánként, hazaszállítással együtt

65 dinár árban.

Továbbá tűzifa, fa- és kovácsészén kicsinyben és nagyban. Megrendelések pontosan s azonna eszközölteknk. 8282

Garantált és szakemberek által kipróbált

40%

fűtőanyagmegtakarítás, szabadalmazott és bármely kályhához, sparherdhez alkalmazható

„STEDISA“
készülékkel.

Központi iroda Novisad,
Kralja Petra ul. 11.

Képviselet Subotica és környékére:
MECHANIK
Vilsonova ul. 14.

OLCSÓN ELADÓ!

30.000 Kracherl üveg 8288

6000 szódásüveg fejfel

5 db. keverőgép

kézi- és motorhajásra egyenként is kapható.

Információt ad

KRAL VJ. NOVISAD

Kamenički ul. broj 8. — Telefon 67.

Eladó mozi berendezés

dinamé, Zauer gázmotorral, minden felszereléssel helyiség nélkül **PALÁNKA, CASINÓBAN.**

Olcsó hét 12-20-ig

LÖVY TESTVÉREKNÉL a raktáron lévő összes cikkekből

nov. 13-tól
nov. 15-ig
hétfőtől—
szerdáig

Lifka

Leleplezett találka
filmjáték 5 felvonásban.
Főszereplők: Lia Mata és a Puffi.

Apróhirdetések

Telefonon nem adnak hirdetési árnyekben felvilágosítást.
Apróhirdetés egy sor 3 K, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 30 K.
Apróhirdetéseket felvessz Szubotica-ra a kiadóhivatal Alexandru-utca, Lebach-bát és Schlangor hirtlap árada a vasúti park mellett. Vidékre valszemennyi felvételükön. Előfizetési díj havonként 30 din., újszervező 40 din.
Kérdezőkérdezőknek válaszbélyeg mellékelendő.
Álláskeresők az apróhirdetést díj felül fizetik.

nov. 13-tól
nov. 15-ig
hétfőtől—
szerdáig

Körző

Szent gyűlölet
II. rész: MENEKÜLÉS 5 felvonásban.
Főszereplő: Walter Wolf, Hanna Lierke.

LEVELÉZÉS
Ismeretséget kérnek Komoly, némes gondolkodó, 40-50 éves, egyedül álló földművelő, a levezetése a gazdálkodásba; háts lemnék érte. Leveleket «Megélhetés» jelző alatt a kiadóhivatalra küldjék.
8310

FOGLALKOZÁS
KÖNYVELÉSben teljesen jártas üzletileg ügyes fiatalember malomüzemmel azonnaltal felvételt. Gabona illetve malomszakmában jártasak előnyben. Részletes ajánlatok az eddigi működés megjelölése mellett Szorgalom jelző alatt a kiadóhivatalra küldjék.
8302

Deutsch optikus és írógépszávitó műhelybe több házból való flu tanoncul fizetés mellett felvették.
8602

Könyvelő és szerb-német levelező felvették. Kramer Antal és Társa.
7828

Városi színháznak szükség van pénztárnoknőre. Reflektások jelentkezzenek a színházi igazgatóságnál.
8314

Éves bizonyítvánnyal házi-kisasszonyi állást keres, varrást érti, puszttára, vidékre is. Leveleket Szorgalom jelzőre küldjék a kiadóba.
8309

Deutsches Fräulein oder mit deutscher Sprachkenntnis wird zu einem 3/4 jährigen Buben gesucht. Offerte mit Photographie auf Chiffre «Gute Behandlung» an die Administration des Blattes.
8313

Nyugdíjas vasúti ellenőrszerb, német, olasz nyelvtudással megfelelő állást keres. Cím a kiadóban.
8307

VÉTEL-ELADÁS
Aranyat 60-100 K-ig veszek. Ékszeréért a legtöbbet fizetek. Ékszerekre kölesönt közvetitek. Pátkat, a Lombard-zálogház volt becsüse. Ivan Antunović-utca B. 4. (Hartmann-palota, volt Novák-ház, a vasút mellett). 7340

**ARANYAT, BRILLIÁNT, drágaköveket legmagasabb áron veszek. Órákat és ékszereket legszakszerűbben javítok és legolcsóbban árusítok. Priemann Dezső órák és ékszerész Subotica, Alexandruva ul. Allami tisztviselőknek javításoknál 20 százalékos engedményt.
6086**

ELADÓ szabad kézből Branjinan (Baranya Kisfalud) egy hatjárú jó karban levő turbina és gőzmalom villany világítással felszerelve 25 kat. hold réttel. Lakóház istállóhellyel. Eladó még körülbelül 80-100 a. vasútvány. Minich Testvérek.

ÓCSKA és hulladéktömekeket, vörös és sárgarézet ölmot, horgonyt és alumíniumot legmagasabb áron veszünk. Goldner Testvérek Jégsekrénygyár Subotica, Jugovičeva-utca 20. Telefon 134. szám.
6490

EGY időforgalmu éjjeli üzlet haszonbérbe esetleg házall együtt eladó. Kis István Nova-Kanizsa.
8298

Egy ötszobás ház szép szőlős-kerttel azonnal átvehető. Intányosan eladó. Bővebbet Elő Subotica Szalámi-gyárban.
8263

EGY komplett modern u. fehér háló, machagoni szalon tükrrel. Egy ébenfa zongora, cimbalom, egy nagyobb vitrin, szép szőnyeg, ezüst evőkészlet, egy karakul női és férfi tülkábát, hegedű, új írósztal eladó. Langné, Agina ul. 11.
8303

Úvegeket, használtak, magas áron vesz Kalmárvégvápar, Subotica.
8254

Eladó két pár komplett malomkő és két villany-motor. Csordás Istvánnal Nova (Török) Kanizán.
8315

Modern sarokház három uccai szoba, megfelelő mellékhelyiségekkel, Beogradski put 100. villamosvasút mentén, eladó; azonnal beköltözhető.
8234

Eladó egy 12 HP alig használt fekvő benzinnemű, mely könnyen átalakítható szivógázmotorra 9000 dinárért. Üzemben megtekinthető Patai Péternél, Madiarski Utca, Bánát.

Eladó két pár malomkőjárt, komplett, 12.500 dinárért és egy dupla háromnyolcados Ganz-hengszerek 13.000 dinárért és egy komplett mozi-berendezés. Róza Ferenc, St. Kaniza.
8223

50 HP Magy. állami magas és alacsony nyomású félszabályozó gép 16 méteres vaskeménnyel üzemanyagbátás miatt eladó és üzemben megtekinthető. Ugyanitt egy 21-es Ganz, egy 1916-os modellű 80X30 sima Ganz hengszerek és egy komplett 42 collos köiárat is eladó Gőzmalom Bpetrovselo.
8291

Bácskai nagyközösgében motorral gyűgyszertár házáll együtt eladó. Feltelek Brenner gyógy-szerésznél, Keitler-droge-házban, Subotica.
8207

KÜLÖNFÉLE

BETONIROZOTT nagy szterlin azonnal kiadó üzletnek főten. Cím a kiadóban.
8287

Kiadó egy bolthelyiség és pinchehelyiség. Értekezni lehet Park Kralja Petra-utca 10. földszint 12½-2 óráig.
8306

Kovács-szén nagyban és kicsinyben a legolcsóbb áron kapható. Jovan Sjačić tűzifa-, szén- és spediter-telepén, Pallik-ut. Telefon 839. Teherpályaudvar bejáratánál.

Ócskarezet és pedig vörösréz, sárgarézet, cinkeket, ölmot a legmagasabb áron vesz Stolz Henrik rózaryár, Kula.
7458

Tűzifa, aprított és hasáb, bármily mennyiségben házhoz szállítva, a legolcsóbb áron kapható Weisz Dezső fakereskedőnél, Postanska - utca, főposta mellett és Sienkieviča-utca 24. kenyérgyártól második utca.
7368

Aprított tűzifa kapható házhoz szállítva 220 koronáért Reich Simon, Sombor, Bircsanina (Kalap) utca 32.
8176

Hátaslovt keresek bérbe teljes nyeregszerszámmal napi fél vagy egy órai használatra. Cimeket kérem a kiadóba leadni.
8175

Zongora, rövid, fekete, olcsón eladó. Fehérváry, Zmaj Jovan-ut. 18.
8286

Új paprikát, valódi szegedi, édes némes és roszál ajánlunk plonbált zsákban és postaszemélyekben is. H. Fuch 1 Drug paprika-importőrök, Vojnovičeva-ut. 6, Subotica.
7714

MEGJELENT

az American Film Co. világlágere

A vörös keztyű

VI. részben 36 felvonásban.

ORIENT FILM D. D.
SUBOTICA, PAŠIČEVA UL. 5.

KIÁRUSITÁS

nagy mennyiségű francia női szövet tetemesen a napi áron alul. Más KÉZMŰÁRU legalacsonyabb árak mellett

Kézműáru-nagykereskedés

D. Hirschl & Drug

Zagreb
Akademički trg. 8.

TELEFON 13-31. Táviratcím: HIRSCOMP. TELEFON 13-31.